

Ἑρμηνεία.

Προστάζει ὁ παρὼν Κανὼν, ὅτι τὰ τέκνα τῶν Ἱερωμένων καὶ Κληρικῶν νὰ μὴ ὑπανδρεύωνται μὲ γυναί-
κας, τῶν ἀπίστων, ὅσων καὶ αἰρετικῶν. Ἀνάγνωθι καὶ τὸν ιδ'. τῆς δ'.

ΚΑΝΩΝ Α'. 30.

Ὅστε τοὺς Ἐπισκόπους καὶ τοὺς Κληρικούς μηδένα συνεισάγειν τοῖς μὴ ὀρθοδόξοις ἢ Ἐπίσκοποις ἢ Κληρικοῖς τούτοις συνεισάγειν. ὡς εἴρηται τοὺς Ἐπισκόπους ἢ Κληρικούς τούτοις συνεισάγειν. Ἀποστ. μ'. τῆς Καρθ. πθ'. ρβ'.

Ἑρμηνεία.

Ἀκολουθῶς μὲ τὸν ἀνωτέρω καὶ ὁ παρὼν Κανὼν περὶ τῶν ἐθνικῶν καὶ αἰρετικῶν διορίζεται λέγων, ὅτι δὲν πρέπει οἱ Ἐπίσκοποι καὶ Κληρικοί, ἀποθηήσκοντες, νὰ εἰσάγουν εἰς τὴν διαθήκην αὐτῶν κληρονόμους (1) τῶν

(1) Κατὰ γὰρ τὸ λέ. βιβλ. τῶν Βασιλικ. τίτλ. η'. κεφ. λη. οὐδὲ παῖδες αἰρετικοὶ δύνανται νὰ κληρονομήσουν τοὺς γονεῖς τῶν ὀρθοδόξων ὄντας. Ἄλλ' οὐδὲ οἱ γονεῖς, ὀρθοδόξοι ὄντες, δύνανται νὰ ἀφήσουν κληρονόμους τοὺς αἰρετικούς παῖδας τῶν, ἀλλὰ τοὺς χριστιανούς. Εἰ δὲ καὶ οἱ γονεῖς (ὀρθοδόξοι ὄντες δηλ.) ἔγραψαν κληρονόμους τοὺς αἰρετικούς υἱούς τῶν, ἐὰν ἄλλους υἱούς ὀρθοδόξους δὲν ἔχουσιν, ἢ περίουσία αὐτῶν νὰ δίδεται εἰς τοὺς λοιποὺς συγγενεῖς αὐτῶν ὀρθοδόξους. Εἰ δὲ οἱ τελευτήσαντες, Κληρικοί ὄντες, οὐτε παῖδας εἶχον, οὐτε ἄλλους συγγενεῖς, μετὰ χρόνον ἓνα τοῦ θανάτου αὐτῶν λαμβάνουσι τὰ πράγματά τῶν οἱ προεστῶτες τῆς Ἐκκλησίας ἐκείνης, τῆς ὁποίας ἦσαν οἱ τελευτήσαντες Κληρικοί. Γέγραπται δὲ καὶ ἐν τῷ α'. βιβλίῳ τῶν βασιλικῶν, νὰ μὴ κληρονομοῦν οἱ Σαμαρίται, καὶ ὅλως αἰρετικοί, μήτε δωρεὰν νὰ λαμβάνουσι. Τὸ δὲ ια', κεφ. τοῦ γ'. τίτλου τοῦ ε'. βιβλ. λέγει, ὅτι κανένας αἰρετικὸς νὰ μὴ παίρῃ ἀκίνητον πρᾶγμα ἀπὸ Ἐκκλησίαν, ἢ ἀπὸ ἄλλον σεβάσιμον οἶκον, μήτε μὲ πᾶκτωσιν, μήτε μὲ ἐμφύτευσιν, μήτε μὲ ἀγορὰν, ἢ μὲ ἄλλον οἰονδήποτε τρόπον. Τὸ δὲ τρίτον θέμα τοῦ αὐτοῦ βιβλ. καὶ τίτλ. καὶ κεφ. λέγει, ὅτι ἐὰν ὀρθόδοξος ἔχοντας ὑποστατικόν, εἰς τὸ ὁποῖον μέσα εἶναι Ἐκκλησία κτισμένη, ἐὰν, λέγω, τὸ ὑποστατικόν αὐτὸ ἀφήσῃ εἰς ἀπίστον καὶ αἰρετικόν κατὰ τινὰ τρόπον, ἢ Ἐκκλησία τοῦ χωρίου νὰ ἔχη τὴν ἐξουσίαν τοῦ ὑποστατικοῦ αὐτοῦ. Ἐπειδὴ δὲ κληρονόμους ἀναφέραμεν, καλὸν εἶναι ἐδῶ νὰ εἰποῦμεν καθολικῶς μερικὰ τινὰ περὶ αὐτῶν. Λοιπὸν κατὰ τὸ λέ. βιβλ. τίτλ. ι'. κεφ. λς'. εἰς τὴν κληρονομίαν προτιμῶνται ἀπὸ τοὺς ἀνιόντας ἢ κατιόντας, ἦτοι τὰ παῖδια τοῦ ἀποθανόντος, εἴτε ἀρσενικὰ εἶναι, εἴτε θηλυκὰ. Τὸ δὲ παιδίον ὁποῦ κληρονομήσῃ τὰ πράγματα τοῦ πατρὸς του, πρέπει νὰ τὰ δίδῃ εἰς τὸν πάππον του νὰ τὰ δουλεύῃ διὰ νὰ κυβερνᾶται ἐξ αὐτῶν. Ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ πάππος καὶ ἀφήσῃ υἱὸν καὶ ἐγγόνους ἀπὸ ἄλλον υἱὸν τοῦ ἀποθανόντος, ἐμβαίνουν καὶ οἱ ἐγγονοὶ εἰς τὴν κληρονομίαν μὲ τοὺς θείους τῶν, καὶ λαμβάνουν τὸ μερίδιον τοῦ πατρὸς τῶν. Ἐὰν ὅμως δὲν ἦναι παῖδια, προτιμῶνται οἱ γονεῖς καὶ πάπποι τοῦ ἀποθανόντος καὶ κληρονομοῦν, ἐξω μόνον ἀπὸ τοὺς ἀπὸ μίαν μητέρα, καὶ ἓνα πατέρα ἀδελφούς τοῦ ἀποθανόντος. Καὶ πάλιν ἀπὸ τοὺς ἀνιόντας αὐτοὺς προτιμῶνται ὅσοι εἶναι κοντότεροι εἰς τὸν βαθμὸν, καὶ ὅσοι εἶναι εἰς τὸν αὐτὸν βαθμὸν, τρίτον θετέον ἢ τέταρτον, ὅλοι ἴσα ἁμοῦ κληρονομοῦν. Ἡ Νεαρά τοῦ Ἀθανασίου Πατριάρχου διορίζει, ὅτι ἐὰν ἀποθάνῃ ὁ ἀνδρᾶς ἢ ἡ γυνή, καὶ ἀφήσῃ παιδί, καὶ ἀποθάνῃ καὶ αὐτὸ, δὲν πρέπει νὰ κληρονομή τὸ ζωντανὸν μέρος ὅλα τὰ πράγματα τοῦ παιδίου, ἀλλ' ἓνα μέρος νὰ δίδεται εἰς μνημόσυνον

τοῦ ἀποθανόντος, ἄλλο μέρος νὰ παίρουν οἱ γονεῖς τοῦ ἀποθανόντος, καὶ τὸ τρίτον νὰ παίρῃ τὸ ζωντανὸν μέρος ὁποῦ ἔμεινεν. Ἐὰν δὲ οὐτε οἱ γονεῖς τοῦ ἀποθανόντος ἦναι, ἐμβαίνουν εἰς τὴν κληρονομίαν οἱ ἐκ πλαγίου συγγενεῖς, ἦτοι οἱ ἀδελφοὶ καὶ ἀδελφαίς, καὶ ἀπὸ αὐτοὺς πάλιν προτιμῶνται οἱ ἀμφιθαλεῖς ἀδελφοὶ ἀπὸ τὰ μιλαδέλφια. Ὁμοίως προτιμῶνται εἰς τὸ νὰ κληρονομήσουν τὸν θεῖόν τους τὰ παῖδια τοῦ ἀμφιθαλοῦς ἀδελφοῦ, ἦτοι τὰ ἀνέψια, παρὰ τὰ μιλαδέλφια. Εἰ δὲ γνήσια καὶ ἀμφιθαλῆ ἀδέλφια δὲν εἶναι, οὐτε παῖδια ἀμφιθαλοῦς ἀδελφοῦ, κληρονομοῦσι τὸν ἀδελφόν τους καὶ τὰ μιλαδέλφια. Εἰ δὲ ἀδέλφια δὲν ἔχει ὁ ἀποθάνων, ἀλλὰ ἀνέψια, κληρονομοῦσιν αὐτὸν ταῦτα ὅλα ἴσα (Ἀρμενόπουλος βιβλ. ε'. τίτλ. η'). Ἐὰν ἀποθάνῃ ὁ ἀνδρᾶς ἢ ἡ γυνή χωρὶς διαθήκην καὶ χωρὶς νὰ ἔχουν συγγενεῖς τινὰς ἢ κληρονόμους, τὸ ζωντανὸν μέρος κληρονομεῖ τὸ ἀποθάνων, καὶ καὶ δύο μόνον μῆνας συγκατοικήσουσιν μαζῇ (Ἀρμενόπουλ. αὐτόθι), τῶσων τὰ φυσικὰ παῖδια, ὅσων καὶ τὰ ψυχοπαῖδια κληρονομοῦν ἐξ ἴσου τοὺς χωρὶς διαθήκης ἀποθανόντας γονεῖς τῶν. Ὅσα ἀφίνει τινὰς εἰς τὰ φυσικὰ τοῦ παιδίου ἔχων καὶ ἀδέλφια καὶ μητέρα, τόσα ἀφίνει καὶ εἰς τὸ ψυχοπαῖδί του, ἢ εὐλόγηστον τὸ δ'. μέρος τῶν πραγμάτων του (αὐτόθι). Τὸ μδ. βιβλ. τῶν Βασιλικῶν τίτλ. ι'. κεφ. η'. διορίζει ὅτι κανένας πατέρας νὰ μὴ κάμνῃ εἰς ἓνα, ἢ εἰς μερικὰ τοῦ παιδία χάριν ἀμετρον, ἀφίνωντας εἰς αὐτὰ δηλ. περισσότερα πράγματα, καὶ εἰς ἄλλα τοῦ παιδία, ὄχι. Ἀλλὰ εἰς ὅλα τοῦ τὰ παῖδια νὰ στοχάζεται τὰ μέτρια καὶ νὰ μὴ χαρίζῃ περισσότερα εἰς ἐκεῖνα ὁποῦ ἀγαπᾷ (ἐξω μόνον ἐν φανούν τινὰ παῖδια ἀχάριστα, καὶ ὑβρίσουν ἢ δείρουν ἢ κατηγορήσουσιν, ἢ ἄλλα τινὰ πράξουν ἐναντίον τῶν γονέων τῶν) εἰ δὲ καὶ χάριση, νὰ παίρουν καὶ τὰ ἄλλα παῖδια ἀπὸ τὸ χάρισμα ἐκεῖνο τὸ νόμιμόν τους μερίδιον. Ἀλλὰ καὶ ὁ Μέγας Βασίλειος (ὁμιλ. η'. εἰς τὴν ἐξαήμερον) διορίζει ὅτι οἱ γονεῖς, καθὼς εἰς ὅλα τῶν τὰ παῖδια ἔδωκαν ἐξ ἴσου τὸ εἶναι καὶ τὴν ζωὴν, ἔτσι παρομοίως χρεωστοῦν νὰ μοιράζωσιν ἐξ ἴσου εἰς αὐτὰ καὶ τὰς πρὸς τὸ ζῆν ἀφορμὰς, τὰ πράγματα δηλ. καὶ ὑποστατικά τῶν, καὶ ὄχι εἰς ἄλλα μὲν παῖδια περισσότερα νὰ δίδουν, εἰς ἄλλα δὲ ὀλιγώτερα. Ὅθεν μὲ πολλὰ ἐπιτίμια πρέπει νὰ ἐμμοδισθῇ ἢ κατηραμένη συνήθεια, ὁποῦ πολιτεύεται εἰς πολλοὺς καὶ διαφόρους τόπους, καὶ μάλιστα εἰς τὰ νησία, τὸ γὰρ δίδουν δηλ. οἱ γονεῖς εἰς τὸν πρῶτον υἱόν, ἢ πρωτοθυγατέρα, τὰ περισσότερα πράγματά τῶν, καὶ τὰ ἄλλα παῖδια τὰ ἀφίνουσιν ἔρημα ἀπὸ τὴν νόμιμον προῖκά τῶν, ὡσὰν νὰ ἦσαν νόθα καὶ ὄχι γνήσια. Παρανομία μεγαλωτάτη! ἀφύσικος ἀσπλαγχνία, τὴν ὁποίαν δὲν ἔχουν τὰ θηρία! καὶ κακία ὀλίθριος, ἢ ὁποία καὶ τοὺς γονεῖς

ὑπαρχόντων τους τοὺς πιστοὺς καὶ ὀρθοδόξους συγγενεῖς των μαζὺ μὲ τοὺς μὴ ὀρθοδόξους, ἀλλ' ἢ ἀπίστους, ἢ καὶ αἰρετικούς ὄντας, καὶ συγγενεῖς αὐτῶν εἶναι οἱ τοιοῦτοι ἀπίστοι καὶ αἰρετικοί. Ταῦτόν εἰπεῖν, δὲν πρέπει οἱ Ἐπίσκοποι καὶ Κληρικοί, νὰ ἀφίνουσιν, ἢ κληρονομίαν ἢ ληγάτον, ἢτοι δωρεάν, ἐν τῇ διαθήκῃ των, εἰς τοὺς συγγενεῖς των αἰρετικούς. Ἀλλὰ οὐδὲ ἐτι ζῶντες πρέπει νὰ χαρίζουν εἰς τοὺς αἰρετικούς τὰ ἐδικά των πράγματα. Ἀλλὰ καὶ οἱ πολιτικοὶ νόμοι ἐμποδίζουσι τὸ νὰ ἀφίνουν οἱ ὀρθόδοξοι εἰς τοὺς αἰρετικούς κληρονομίαν τινὰ ἢ ληγάτον (1)· ὅρα καὶ τὸν μ'. Ἀποστολικόν.

Ἄποστ. ιβ'.
λγ'. τῆς δ'.
ιδ'. ιγ'. τῆς
ς'. ιδ'. τῆς
Ἀντιοχ. ς'.
ζ'. ἢ. ιδ'. τῆς
Λαοδικ. μα.
μβ'. τῆς ἐν
Σαρδ. ζ'. ἢ.
τῆς Καρθ.
ιζ'. ρις'.

ΚΑΝΩΝ ΛΑ'. 31.

Ἐπίσκοποι πέραν θαλάσσης μὴ ἀποδημείωσαν, εἰμὴ μετὰ ψηφίσματος τῆς ἀ. καθέδρας τοῦ ἰδίου ἐκάστης χώρας Ἐπισκόπου, τουτέστιν εἰμὴ ἀπ' αὐτοῦ τοῦ πρωτεύοντος κατ' ἐξαιρέσιν λάβῃ τὴν, ἣτις λέγεται ἀπολυτική, τετυπωμένην, ἢτοι παράθεσιν.

Ἑρμηνεία.

Προστάζει ὁ παρῶν Κανῶν νὰ μὴ ἀποδημοῦν οἱ τῆς Ἀφρικῆς Ἐπίσκοποι πέραν θαλάσσης, ἢτοι εἰς τὴν Ἰταλίαν, μήτε ἄλλος τινὰς Ἐπίσκοπος νὰ ἀναχωρῇ ἀπὸ τὴν Ἐπαρχίαν του εἰς μακρινὸν τόπον. Πρέπει γὰρ οὗτοι μᾶλλον νὰ προσμένουσιν εἰς τὰς ἐκκλησίας των, καὶ νὰ ποιμαίνωσι καθημερινῶς τοὺς ἐμπιστευθέντας εἰς αὐτοὺς λαοὺς. Τότε δὲ μόνον νὰ ἀναχωροῦν, ὅταν ἔχουν μὲν καὶ ἀπὸ τοὺς ἄλλους Ἐπισκόπους γράμματα, κυρίως δὲ καὶ ἐξαιρέτως λάβουν παρὰ τοῦ πρωτεύοντος αὐτῶν Μητροπολίτου ἢ Πατριάρχου τὴν ἀπολυτικὴν καλουμένην ἐπιστολήν, τυποῦσαν καὶ φανερόνουςαν, ὅτι εἶναι ἀναγκαῖα καὶ ἀπόλυτος, ἢτοι ἀνεμπόδιστος, ἢ ἀναχώρησις αὐτῶν ἢ τετυπωμένην ἀντὶ τοῦ, ὑπογεγραμμένην καὶ παρατιθεῖσαν, καὶ συνιστῶσαν αὐτοὺς πρὸς ἐκείνους, πρὸς τοὺς ὁποίους ἀπέρχονται. Ὅρα καὶ τὴν ἑρμηνείαν καὶ ὑποσημείωσιν τοῦ ιβ'. Ἀποστολικοῦ.

ΚΑΝΩΝ ΛΒ'. 32.

Ἄποστ. πέ.
τῆς Λαοδικ.
νά. ξ'. τῆς
Καρθαγ. ιδ'.
Γρηγόριος ὁ
Θεολόγ. ἐν
τοῖς αὐτοῦ ἐ-
πέσιν. Ἀθαν.
λθ'. κανονικῆ.
Ἐπιστολῇ Ἀμ-
φλόχιος Ἰκο-
νίου δι' Ἰάμ-
βων.

Ἦρσεν, ἵνα, ἐκτὸς τῶν Κανονικῶν Γραφῶν, μηδὲν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἀναγινώσκηται ἐπ' ὀνόματι ἁγίων Γραφῶν. Εἰσὶ δὲ αἱ Κανονικαὶ Γραφαὶ αὗται, Γένεσις, Ἐξοδος, Λευιτικόν, Ἀριθμοὶ, Δευτερονόμιον, Ἰησοῦς ὁ τοῦ Ναυῆ, Κριταί, Βασιλειῶν δ'. τῶν Παραλειπομένων βιβλοὶ δύο, Ἰὼβ, Ψαλτήριον, Σολομώντος βιβλοὶ δ'. τῶν Προφητῶν βιβλοὶ ιβ'. Ἡσαίας, Ἰερεμίας, Ἰεζεκιήλ, Δανιήλ, Τωβίας, Ἰουδῆθ, Ἐσθῆρ, Ἐσδρου βιβλοὶ δύο. Τῆς νέας Διαθήκης, Εὐαγγέλια δ'. Πράξεων Ἀποστόλων βιβλὸς μία, Ἐπιστολαὶ Παύλου ιδ'. Πέτρου Ἀποστόλου δύο, Ἰωάννου Ἀποστόλου τρεῖς, Ἰακώβου Ἀποστόλου μία, Ἰούδα Ἀποστόλου μία, Ἀποκάλυψις Ἰωάννου βιβλὸς μία.

Ἑρμηνεία.

Ὁ παρῶν Κανῶν διορίζει, ὅτι εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ἄλλο τι νὰ μὴ ἀναγινώσκηται εἰς ὄνομα ἁγίων Γραφῶν, πᾶρες τὰ κανονικὰ ταῦτα βιβλία, ἅτινα καὶ ἐκθέτει ὀνομαστί, περὶ ὧν ὅρα καὶ τὸν πέ. Ἀποστολικόν, καὶ τὴν εἰς αὐτὸν ὑποσημείωσιν.

βλάπτει ψυχικῶς, ὅπου τοῦτο κάμνουν καὶ τὰ παιδιά τὰ ἄθλια ὅπου ὑστεροῦνται. Οἱ πατέρες δὲ, ὅπου γένουν καλόγηροι, ἢ τὰ παιδιά, δὲν εὐγαίνουσι ἀπὸ τὴν κληρονομίαν, διὰ αἰτίαν ὅπου ἠκολούθησε πρὶν νὰ γένουν καλόγηροι, τὰ δὲ ἐξοδα τῆς ταφῆς εὐγαίνουσι ἀπὸ τὸν βίον ἐκείνου, ὅπου ἀποθάνῃ. (Ἀρμενόπ. αὐτόθι τίτλ. θ'.) ὅρα εἰς τὴν ὑποσημ. τῆς διαθήκης ἐν τῷ τέλει, καὶ τὴν ὑποσημ. τοῦ ς'. τῆς ς'.

(1) Κατὰ γὰρ τὸ λέ. βιβλ. τῶν Βασιλικῶν, τίτλ. ἢ. κεφ. λη. οὐδὲ παιδιά αἰρετικοὶ δύνανται νὰ κληρονομήτουν τοὺς γονεῖς των ὀρθοδόξους ὄντας. Ἀλλ' οὐδὲ οἱ γονεῖς ὀρθόδοξοι ὄντες δύνανται νὰ ἀφήσουν κληρονόμους τοὺς αἰρετικούς παῖδάς των, ἀλλὰ τοὺς Χριστιανούς. Εἰ δὲ καὶ οἱ γονεῖς (ὀρθόδοξοι ὄντες δηλ.) ἔγραψαν κληρονόμους τοὺς αἰρετικούς υἱοὺς των, ἐὰν ἄλλους ὀρθοδόξους υἱοὺς δὲν ἔχουσιν, ἢ περιουσία αὐτῶν νὰ δίδεται εἰς τοὺς λοιποὺς συγγενεῖς αὐτῶν ὀρθοδόξους. Εἰ δὲ οἱ τελευτήσαντες, Κληρικοί ὄντες, οὔτε παιδιά εἶχον, οὔτε ἄλλους συγγενεῖς, μετὰ χρόνον ἕνα τοῦ

θανάτου αὐτῶν, λαμβάνουσι τὰ πράγματά των οἱ προστώτες τῆς Ἐκκλησίας ἐκείνης, τῆς ὁποίας ἦσαν οἱ τελευτήσαντες Κληρικοί. Γέγραπται γὰρ καὶ ἐν τῷ ἀ. βιβλ. τῶν Βασιλικῶν, νὰ μὴ κληρονομοῦν οἱ Σαμαρεῖται καὶ ὅπως οἱ αἰρετικοὶ, μήτε δωρεάν νὰ λαμβάνουσι. Τὸ δὲ ιά. κεφ. τοῦ γ'. τίτλου τοῦ ε. βιβλ. λέγει, ὅτι κανένας αἰρετικὸς νὰ μὴ παίρῃ ἀκίνητον πρᾶγμα ἀπὸ Ἐκκλησίαν, ἢ ἀπὸ ἄλλον σεβάσμιον οἶκον, μήτε μὲ πάκτωσιν, μήτε μὲ ἐμφύτευσιν, μήτε μὲ ἀγορὰν, ἢ μὲ ἄλλον οἰονόμητινα τρόπον. Τὸ δὲ γ'. θέμα τοῦ αὐτοῦ βιβλ. καὶ τίτλ. καὶ κεφ. λέγει, ὅτι ἐὰν ὀρθόδοξος ἔχωντας ὑποστατικόν, εἰς τὸ ὁποῖον μέσα εἶναι Ἐκκλησία κτισμένη, ἐὰν, λέγω, τὸ ὑποστατικόν αὐτὸ ἀφήσῃ εἰς ἀπίστον καὶ αἰρετικόν κατὰ τινὰ τρόπον, ἢ Ἐκκλησία τοῦ χωρίου νὰ ἔχῃ τὴν ἐξουσίαν καὶ τοῦ ὑποστατικοῦ αὐτοῦ. Καὶ ὁ ρβ'. δὲ τῆς αὐτῆς ἐν Καρθ. προστάζει ὅτι οἱ αἰρετικοὶ ἀπὸ διαθήκας νὰ μὴ παίρνωσι κληρονομίαν ἢ δωρεάν, ἀλλ' οὔτε ἄλλοι τινὲς νὰ ἀφίνουσι τίποτε εἰς αὐτούς.

ΚΑΝΩΝ ΛΓ'. 33.

Ὅστε τοὺς Ὑποδιακόνους τοὺς τὰ ἱερά Μυστήρια ψηλαφῶντας, καὶ τοὺς Διακόνους καὶ Πρεσβυτέρους, ἀλλὰ καὶ Ἐπισκόπους, κατὰ τοὺς ἰδίους ὅρους, καὶ ἐκ τῶν συμβίων ἐγκρατεύεσθαι, ἵνα ὡς μὴ ἔχοντες ὦσιν, ὅπερ εἰ μὴ ποιήσωσι, τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἀποκινήθωσι καθήκοντος. Τοὺς δὲ λοιποὺς Κληρικούς πρὸς τοῦτο μὴ ἀναγκάζεσθαι, εἰμὴ ἐν προβεβηκυῖα κείρα, ἀλλ' ὀφείλει κατὰ τὴν ἐκάστης Ἐκκλησίας συνήθειαν παραφυλάττεσθαι.

Ἀποστ. ε. τῆς
ς'. ιβ'. ιγ'.
λ'. μὴ τῆς ἐν
Γάγγ. δ'. τῆς
ἐν Καρθ. γ'.
δ'. ιθ'. α.
Κορ. ζ'. 29.

Ἑρμηνεία.

Παρομοίως μὲ τὸν γ' καὶ δ' καὶ ὁ παρὼν Κανὼν διορίζεται, δηλ. ὅτι οἱ Ὑποδιάκονοι οἱ τὰ Μυστήρια ψηλαφῶντες (περὶ ὧν ἔρα εἰς τὸν ιε. τῆς ς') καὶ Διάκονοι καὶ Ἐπίσκοποι, πρέπει νὰ παρθενεύουσιν ἀπὸ τὰς γυναϊκάς των μὲ κοινήν συμφωνίαν (1), κατὰ τοὺς ὅρους καὶ τὰς ὑποσχέσεις ὅπου ἔκαμαν πρὸ τοῦ νὰ χειροτονηθοῦν, ἵνα κατὰ τὸ Ἀποστολικὸν ἐκεῖνο, καὶ ἔχοντες γυναϊκας, εἶναι ὡσάν νὰ μὴ τὰς εἶχον ὁλότελα. Ἐὰν δὲ τοῦτο οὐ φυλάξωσι, νὰ ἐκπίπτουσιν ἀπὸ τὴν τάξιν καὶ τὸν βαθμὸν τῆς Ἱερωσύνης των, ἥτοι νὰ καθαιρῶνται. Οἱ δὲ λοιποὶ Κληρικοὶ κατώτεροι, Ἀναγνώσται δηλ., Ψάλται, Θυρωροὶ, Ἐφορικισταὶ καὶ οἱ ἄλλοι, νὰ μὴ ἀναγκάζωνται εἰς τὸ νὰ παρθενεύουν ἀπὸ τὰς γυναϊκάς των, ἔξω μόνον ὅταν φθάσουν εἰς γηραλέαν ἡλικίαν (εἰ γὰρ κατὰ τὸν μέγαν Βασίλειον ἢ ἐν γῆρα σωφροσύνη οὐ σωφροσύνη, ἀλλὰ ἀκολασίας ἀδυναμία, βέβαια ὁ μὴδὲ εἰς τὸ γῆρας του σωφρονῶν, πολλὰ ἀκόλαστος εἶναι, ὅποτος δὲν πρέπει νὰ ᾔηται ὁ Κληρικὸς), ἀλλὰ νὰ ἀκολουθοῦν κατὰ τὴν συνήθειαν τῆς καθ' ἑκάστης Ἐκκλησίας, τῆς ὁποίας εἶναι Κληρικοὶ. Ἡ δὲ ς' κατὰ τὸν ιγ' αὐτῆς Κανόνα, τὸ κατὰ τοὺς ἰδίους ὅρους, ἀντὶ τοῦ κατὰ τὰς ἰδίας ἐφημερίας ἐξέλαβε. Καὶ ἀνάγνωθι αὐτὸν τε καὶ τὸν ιβ' αὐτῆς καὶ τὸν ε' Ἀποστολικὸν, καὶ τὸν ιθ' τῆς παρούσης.

ΚΑΝΩΝ ΛΔ'. 34.

Ἦρεσεν, ἵνα πρᾶγμα ἐκκλησιαστικὸν μὴδεὶς πιπράσκη. Ὅπερ πρᾶγμα, ἐὰν προσόδους μὴ ἔχη, καὶ πολλή τις ἐπίγει ἀνάγκη, τοῦτο ἐμφανίζεσθαι τῷ προτεύοντι τῆς αὐτῆς ἐπαρχίας, καὶ μετὰ τοῦ ὠρισμένου ἀριθμοῦ τῶν Ἐπισκόπων βουλευέσθαι τί δεῖ πράξαι. Εἰ δὲ τοσαύτη ἐπίγει ἀνάγκη τῆς ἐκκλησίας, ὥστε μὴ δύνασθαι πρὸ τοῦ πωλεῖν βουλευέσθαι, κἂν τοὺς γεινιῶντας εἰς μαρτυρίαν καλέσῃ ὁ Ἐπίσκοπος, φροντίδα ποιούμενος τοῦ ἀποδείξαι τῇ Συνόδῳ πάσας τὰς συμβάσας τῇ ἐκκλησίᾳ αὐτοῦ περιστάσεις. Ὅπερ εἰ μὴ ποιήσῃ, ὑπεύθυνος τῷ Θεῷ, καὶ τῇ Συνόδῳ φανῆ, καὶ ἀλλότριος τῆς οικείας τιμῆς.

Ἀποστ. λά.
μά. τῆς ζ'.
ιβ'. τῆς ἐν
Ἀγκ. ιε. τῆς
ἐν Ἀντιοχ.
κδ'. τῆς Καρθ.
μά. Κυρίλ. β'.

Ἑρμηνεία.

Ἀναφαίρετα καὶ ἀναπόσπαστα πρέπει νὰ εἶναι τὰ ἐκκλησιαστικὰ πράγματα ἀπὸ τὰς ἐχούσας αὐτὰ ἐκκλησίας, διὰ τοῦτο προστάζει ὁ παρὼν Κανὼν, ὅτι καθ' ἑνας Ἐπίσκοπος νὰ μὴν πωλῇ πρᾶγμα τῆς ἐκκλησίας του. Ἐὰν δὲ τυχὸν κἂν ἐνα τῆς Ἐκκλησίας ὑποστατικὸν δὲν κάμνη καρποφορίαν καὶ κέρδος, καὶ ἐνταύτῳ ἀκολουθήσῃ μεγάλη ἀνάγκη διὰ νὰ πωληθῇ, πρέπει νὰ φανερόνῃ τοῦτο ὁ Ἐπίσκοπος εἰς τὸν Μητροπολίτην, καὶ νὰ συμβουλευῶνται περὶ τούτου μὲ τοὺς ὀρισθέντας ιβ' Ἐπισκόπους. Εἰ δὲ τόση βιαία ἀνάγκη ἀκολουθῇ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ὥστε ὅπου οὐδὲ καιρὸν δίδωσι νὰ γένη ἡ τοιαύτη ἐρώτησις καὶ βουλή, πρέπει κἂν τὸ ὀλιγώτερον νὰ κράξῃ εἰς μαρτυρίαν τοὺς γείτονας Ἐπισκόπους, διὰ νὰ ἡμπορέσῃ μὲ τὴν μαρτυρίαν αὐτῶν νὰ ἀποδείξῃ εἰς τὴν κατ' ἔτος γινομένην Σύνοδον ὅλας τὰς περιστάσεις καὶ ἀνάγκας τῆς Ἐκκλησίας του, διὰ τὰς ὁποίας βιαζόμενος ἐπώλησε τὸ ὑποστατικόν. Ὅχι καὶ δὲν κάμει τοῦτο, νὰ γίνεταί ὑπεύθυνος καὶ εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἰς τὴν Σύνοδον, καὶ τῆς Ἀρχιερατικῆς ἐξουσίας νὰ καθίρεται. Ὁρα καὶ τὸν λη' Ἀποστολικόν.

ΚΑΝΩΝ ΛΕ'. 35.

Ὅμοίως ἐβεβαιώθη, ὡς, ἐὰν ποτε Πρεσβύτεροι, ἢ Διάκονοι ἐπὶ τινὶ βαρυτέρᾳ ἁμαρτίᾳ (2) ἐλεγχθῶσι, τῇ ἀναγκαίως αὐτοὺς τῆς λειτουργίας ἀποκινούσῃ, μὴ ἐπιτίθεσθαι αὐτοῖς χεῖρας ὡς μετανουοῦσιν, ἢ ὡς πιστοῖς λαϊκοῖς, μὴδὲ ἐπιτρέπεσθαι αὐτοῖς, ὥστε ἀναβαπτίζομένους, πρὸς τὸν τοῦ Κλήρου βαθμὸν προκόπτειν.

Ἀποστ. κέ.
μζ'. εἰ. Βα-
σιλ. γ'. ιβ'.
μδ'. νά. τῆς
ς'. καὶ τῆς
Καρθ. νζ'.

(1) Φανερόν γίνεται ἐκ τοῦ Κανόνα τούτου, ὅτι καὶ ἀφ' οὗ ὑπέσχοντο οἱ τοιοῦτοι Ἱερωμένοι νὰ ἐγκρατεύωνται ἀπὸ τὰς γυναϊκάς των καὶ νὰ παρθενεύουν, ἐσυγκατοίκουν μὲ αὐτάς, οὐ γὰρ λέγει νὰ μὴ συγκατοικοῦν μὲ αὐτάς, ἀλλὰ μόνον νὰ παρθε-

νεύουν ἀπὸ αὐτάς, τὴν ὁποίαν συγκατοίκησιν ταύτην ἐμπόδισεν ἢ ς'. Σύνοδος, ἀπὸ μὲν τοὺς Ἐπισκόπους, ἐν τῷ ιβ' καὶ μὴ Κανόνι, ἀπὸ δὲ τοὺς Ἱερωμένους, ἐν τῷ λ' Κανόνι.
(2) Ἐν ἄλλοις, βαρυτέρῳ ἁμαρτήματι.

Ἑρμηνεία.

Συνήθεια ἦτο καὶ ὅταν οἱ ἀμαρτήσαντες μετενόουν, καὶ ἐξομολογούμενοι τὰς ἀμαρτίας τῶν προσήρχοντο εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ἐπέθεντο εἰς τὰς κεφαλὰς τῶν τὰς χεῖρας οἱ Ἀρχιερεῖς, ἢ κατὰ γνώμην αὐτῶν, οἱ Ἱερεῖς ἔνδον τῆς Ἐκκλησίας δηλαδὴ (1), καὶ οὕτως εὐχόμενοι ἀφώριζαν αὐτούς, καὶ τοὺς ἐδιώριζαν εἰς τοὺς τόπους τῶν μετανοούντων, τὸν κάθε ἓνα κατὰ τὸ ἀμάρτημά του. Αὐτὴ λοιπὸν ἡ ἐπίθεσις τῶν χειρῶν, διορίζει ὁ παρῶν Κανῶν, νὰ μὴ γίνεταί εἰς τοὺς διὰ βαρῦ ἔγκλημα ἐλεγχθέντας, καὶ διὰ τοῦτο καθαιρεθέντας τῆς Ἱερωσύνης Πρεσβυτέρους καὶ Διακόνους, μηδὲ νὰ βάλωνται οἱ τοιοῦτοι εἰς τοὺς τόπους τῶν μετανοούντων πιστῶν λαϊκῶν τῆς Ἐκκλησίας, ὡς ἐκεῖνοι, ἀφορίζονται. Ἀρκεῖ γὰρ εἰς αὐτούς ἡ παιδεία μόνη τῆς καθαιρέσεως κατὰ τὸν κέ. Ἀποστολικόν, οὐ καὶ τὴν ἐρμηνεῖαν ἀνάγνωθι. Ἄλλ' οὐδὲ πρέπει οἱ τοιοῦτοι καθηρημένοι νὰ δευτεροβαπτίζωνται, ἵνα διὰ τοῦ βαπτίσματος τάχα καθαρῶσιν ἀπὸ τὰς ἀμαρτίας ὅπου ἔκαμαν, καὶ πάλιν χειροτονηθῶσιν Ἱερεῖς καὶ Διάκονοι, ἐπειδὴ ἀσέβεια εἶναι τὸ νὰ διπλασιάζεται καὶ τὸ ἅγιον βάπτισμα, (καὶ ὅρα περὶ τούτου τὸν μζ'. Ἀποστολικόν) καὶ ἡ χειροτονία τῶν Ἱερομένων, κατὰ τὸν ξη'. Ἀποστολικόν.

ΚΑΝΩΝ ΑΖ'. 36.

Τῆς β'. ε'. τῆς δ'. θ'. τῆς Καρθ. ρλθ'. ἰα'. Ἦρσεν, ἵνα οἱ Πρεσβύτεροι καὶ Διάκονοι, καὶ οἱ λοιποὶ κατώτεροι Κληρικοὶ, ἐν αἷς ἔχουσιν αἰτίαις, ἐὰν τὰ δικαστήρια μέμφωνται τῶν ἰδίων Ἐπισκόπων, οἱ γείτονες Ἐπίσκοποι ἀκροάσωνται αὐτῶν, καὶ μετὰ συναινέσεως τοῦ ἰδιοῦ Ἐπισκόπου, τὰ μεταξὺ αὐτῶν διαθῶσιν οἱ προσκαλούμενοι παρ' αὐτῶν Ἐπίσκοποι. Διὸ, εἰ καὶ περὶ αὐτῶν ἔκκλητον παρέχει νομίσωσι, μὴ ἐκκαλέσωνται εἰς τὰ πέραν τῆς θαλάσσης δικαστήρια, ἀλλὰ πρὸς τοὺς πρωτεύοντας τῶν ἰδίων ἐπαρχιῶν, ὡς καὶ περὶ τῶν Ἐπισκόπων πολλάκις ὄρισται. Οἱ δὲ πρὸς περαματικά δικαστήρια διεκκαλούμενοι, παρ' οὐδενὸς ἐν τῇ Ἀφρικῇ δεχθῶσιν εἰς κοινωσίαν.

Ἑρμηνεία.

Διορίζεται ὁ παρῶν Κανῶν, ὅτι οἱ Πρεσβύτεροι καὶ Διάκονοι, καὶ ὅλοι οἱ κατώτεροι Κληρικοὶ νὰ θεωροῦν τὰς κρίσεις αὐτῶν εἰς τὸν ἰδίον τους Ἐπίσκοπον. Εἰ δὲ καὶ μέμφονται τὴν κρίσιν καὶ ἀπόφασιν τοῦ Ἐπισκόπου τῶν, πρέπει νὰ προσκαλοῦν τοὺς πλησιοχώρους καὶ γείτονας Ἐπισκόπους, ἵνα αὐτοὶ τε, καὶ ὁ κρίνας αὐτοὺς Ἐπίσκοπος τῶν θεωρήσῃ τὰς διαφορὰς τῶν. Εἰ δὲ οὔτε εἰς τὴν κρίσιν τῶν πλησιοχώρων καὶ προσκαλεσθέντων αὐτῶν Ἐπισκόπων δὲν στέρξῃ, νὰ ἀναδιβάξουν καὶ νὰ ἐκκαλοῦν τὴν κρίσιν τῶν εἰς τὸν Μητροπολίτην τῆς ἐπαρχίας τῶν, καθὼς εἴπομεν νὰ ποιῶσι τοῦτο καὶ οἱ Ἐπίσκοποι. Ὅχι καὶ ἐκκαλέσων τὴν κρίσιν εἰς τὰ πέραν τῆς θαλάσσης εὐρισκόμενα, ἢτοι εἰς τὰ τῆς Ἰταλίας καὶ τῆς Ρώμης (2), καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν εἰς μακρυνὰ καὶ ὑπερόρια κριτήρια, οὗτοι νὰ γίνωνται ἀκοινωνῆτοι ἀπὸ ὅλους τοὺς Ἐπισκόπους τῆς Ἀφρικῆς. Ἀπαράλλακτος σχεδὸν μὲ τὸν Κανὸνα τὸν παρόντα εἶναι καὶ ὁ ρλδ'. τῆς αὐτῆς Συνόδου. Ἀνάγνωθι καὶ τὸν ε'. τῆς β'. καὶ τὸν θ'. τῆς δ'. καὶ ἰα'. τῆς αὐτῆς ταύτης Συνόδου. Ὅρα καὶ τὴν ὑποσημείωσιν τοῦ δ'. τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ.

ΚΑΝΩΝ ΑΖ'. 37.

Ἄπος. ιβ'. ιγ'. λβ'. τῆς α'. ε. τῆς Ἀντιοχ. ε'. τῆς Σαρδ. ιδ'. Ἦρσε συμπάσῃ τῇ Συνόδῳ, ἵνα ὁ διὰ ραθυμίαν αὐτοῦ ἀπὸ κοινωνίας γενόμενος, εἴτε Ἐπίσκοπος, εἴτε οἰσοδήποτε Κληρικὸς, ἐὰν ἐν τῷ καιρῷ τῆς κοινωνίας αὐτοῦ πρὸ τοῦ ἀκουσθῆναι, εἰς κοινωσίαν τολμήσῃ, αὐτὸς καθ' ἑαυτοῦ τῆς καταδίκης τὴν ψῆφον ἐξενηνοχέει κριθῆ.

(1) Ὅρα τὸν ὄγδοον τῆς α. καὶ τὴν εἰς ἐκεῖνον τρίτην ὑποσημείωσιν.

(2) Ἀπὸ τὸν παρόντα Κανὸνα, α. μὲν καταβάλλεται ἀπὸ αὐτὰ τὰ θεμέλια ἢ ὄφρυς καὶ τὸ γαυρίωμα τῆς μοναρχίας τοῦ Πάπα, ὅστις αὐχεὶ καὶ φαντάζεται, ὅτι εἰς αὐτὸν ἐδόθησαν ὕλαι αἱ ἐκκλησίαι τῶν ἐν τῇ οἰκουμένῃ Ἐκκλησιῶν. Διότι ἀνίσως ὁ παρῶν Κανῶν ἐμποδίζει τὸ νὰ ἐκκαλοῦνται οἱ τῆς Ἀφρικῆς Ἐπίσκοποι πρὸς τὰ ἀντίπερα τῆς θαλάσσης, καὶ γειτονεύοντα σχεδὸν εἰς αὐτοὺς τῆς Ἰταλίας καὶ τοῦ Ρώμης κριτήρια, πόσω μᾶλλον ἐμποδίζει τὸ νὰ ἐκκαλοῦνται εἰς τὸν Ρώμης οἱ εἰς μακρυνότερους εὐρισκόμενοι τόπους; β'. ἀποδεικνύεται φανερώς, ὅτι οἱ Κανόνες τῆς ἐν Σαρδικῇ, οἱ περὶ τῆς ἐκκλησίαι τοῦ Ρώ-

μης διαλαμβάνοντες, ὁ γ'. δ'. καὶ ε. δηλ., οὐχὶ περὶ τῶν μὴ ὑποκειμένων τῷ Ρώμης Ἐπισκόπων ἐννοοῦνται, ἀλλὰ μόνον περὶ τῶν ὑποκειμένων αὐτῷ, ὡς καὶ ἡμεῖς ἐρμηνεύσαμεν. Καὶ γ'. ὅτι ὁ περὶ τῆς ἐκκλησίαι τοῦ Ρώμης διαλαμβάνων Κανὼν, τὸν ὁποῖον ἐπρόβαλαν εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς παρουσίας Συνόδου οἱ τοῦ Πάπα λεγάτοι, ἦτο ψευδεπίπλαστος, καὶ ὄχι τῆς ἐν Νίκαιᾳ α. Συνόδου, ὡς ἐκεῖνοι ἐψεῦδοντο, καθὼς καὶ τὰ αὐθεντικὰ ἴσα τοῦ Κωνσταντινουπόλεως καὶ Ἀλεξανδρείας ἀπίδειξαν. Εἰ γὰρ ἦν τῆς α. Συνόδου, ἀναγκαίως ἐπρεπε νὰ τὸν φυλάξῃ καὶ ἡ Σύνοδος αὐτῆ, καθὼς ὑπόσχεταί εἰς τὸν α. αὐτῆς Κανὸνα. Ὅρα εἰς τὰ προλεγόμενα τῆς παρουσίας Συνόδου, καὶ εἰς τὴν ἐρμηνεῖαν τῶν δύο αὐτῆς ἐπιστολῶν.

Ἑρμηνεία.

Ὁ διά τι ἐξ ἀμελείας ἀμάρτημα ἀφορισθεὶς Ἐπίσκοπος, ἢ ἄλλος ὁποῖος δήποτε Κληρικὸς, κὰν λέγῃ, ὅτι δὲν ἀφωρίσθη δικαίως, πρέπει, ὅμως νὰ μένῃ εἰς τὸ ἐπιτίμιον τῆς ἀκοινωνησίας καὶ τοῦ ἀφορισμοῦ, ἕως νὰ ἐξετασθῇ ἀπὸ ἄλλους ἀνωτέρους ἢ κρίσις του. Ἐὰν δὲ πρὸ τοῦ νὰ ἐξετασθῇ, ἂν εὐλόγως ἀφωρίσθῃ, ἢ μὴ, αὐτὸς τολμήσῃ νὰ κοινωνῇ μετ' ἄλλους, καὶ νὰ καταπατήσῃ τὸν ἀφορισμὸν, φανερὸν ὅτι οὗτος μετὰ τὴν καταφρόνησιν αὐτὴν κάμνει νὰ ἐκφωνηθῇ κατ' ἐπάνω του ἢ τῆς πρεπούσης καταδίκης ἀπόφασις, ὡς ὁ παρὼν διορίζει Κανὼν. Ὅρα καὶ τὸν λβ'. Ἀποστολικόν.

ΚΑΝΩΝ ΛΗ'. 38.

Ἦρσεν, ἵνα ὁ κατηγορούμενος, ἢ ὁ κατηγορῶν, ἐν τῷ τόπῳ ὅθεν ἐστὶν ὁ κατηγορούμενος, ἐὰν φοβῆται τινα βίαν προπετοῦς πολυπληθείας, τόπον ἑαυτῷ ἐπιλέξῃται ἕγγιστα, ἐν ᾧ οὐκ ἐστὶν αὐτῷ δυσχέρεια μάρτυρας προκομίσαι ἐνθα τὸ πρᾶγμα περατοῦται.

Ἀποστ. οί. τῆς δ. β'. τῆς Καρθαγ. ρμ'.

Ἑρμηνεία.

Ἀνίσως Κληρικοὶ ἔχουσι πρὸς ἀλλήλους κρίσιν καὶ διαφορὰν, καὶ ὁ εἷς, ὁ κατηγορῶν δηλ., φοβῆται νὰ θεωρηθῇ ἢ κρίσις του μέσα εἰς τὸν τόπον τοῦ κατηγορουμένου ὑπ' αὐτοῦ καὶ ἐγκαλουμένου Κληρικοῦ, ἢ διατὶ ἔχουν νὰ σηκωθοῦν κατ' ἐπάνω του οἱ συγγενεῖς καὶ φίλοι ἐκείνου, ἢ διατὶ ἐκεῖσε δὲν ἠμπορεῖ νὰ φέρῃ μάρτυρας τῆς κατηγορίας, ἐὰν τοῦτο, λέγω, φοβηθῇ ὁ κατήγορος, διορίζει ὁ παρὼν κανὼν νὰ συγχωρῆται νὰ διαλέγῃ ἐκεῖ κοντὰ τόπον ἄλλον, εἰς τὸν ὁποῖον νὰ θεωρηθῇ ἢ κρίσις του. Εἴπον δὲ ἐκεῖ κοντὰ, διὰ νὰ ἠμποροῦν καὶ οἱ κριταὶ νὰ ὑπάγουν νὰ κρίνουν, καὶ οἱ μάρτυρες νὰ μαρτυρήσουν μετ' εὐκολίαν, ἐπομένως δὲ καὶ ἡ κρινομένη ὑπόθεσις διὰ νὰ λάβῃ τέλος, καὶ ὄχι νὰ συγχωρῆται νὰ ἐκλέγῃ τόπον μακρυνόν, εἰς τὸν ὁποῖον νὰ ὑπάγουν οἱ μάρτυρες καὶ οἱ κριταὶ δυσκολεύονται, καὶ ἀκολούθως ἢ κρίσις δὲν λαμβάνει ἐκβασιν, καθὼς τοῦτο ποιοῦσιν τινες πανουργοὶ, θέλοντες νὰ φύγουν τὴν κρίσιν, διατὶ γνωρίζουν ὅτι ἔχουν ἀδικον. Ὅρα καὶ τὸν οέ. Ἀποστολικόν.

ΚΑΝΩΝ ΛΘ'. 39.

Ἦρσεν, ἵνα οἰοιδῆποτε Κληρικοὶ καὶ Διάκονοι, ἐὰν μὴ πειθαρχῶσι τοῖς Ἐπισκόποις || Βασίλ. πθ'. αὐτῶν, βουλομένοις, διὰ τινὰς ἀναγκαστικὰς αἰτίας τῶν Ἐκκλησιῶν αὐτῶν, τούτους πρὸς μείζονας ἀναβιάζουσιν τιμὰς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ αὐτῶν, μηδὲ ἐν ἐκείνῳ τῷ βαθμῷ διακονήσωσιν, ἐξ οὗ ἀναχωρῆσαι οὐκ ἠθέλησαν.

Ἑρμηνεία.

Ὅσοι γίνονται Ἀναγνώσται, Ψάλται, Ὑποδιάκονοι, καὶ ἀπλῶς Κληρικοὶ καὶ ὑπηρέται τῆς Ἐκκλησίας, πρέπει νὰ ᾔναι τόσο ἀξιοὶ, ὥστε ὁποῦ, χρείας καλούσης, νὰ προβιβάζονται καὶ εἰς τοὺς ἀνωτέρους βαθμοὺς τῆς ἱερωσύνης, καθὼς φανερόν ἐστι τοῦτο ὁ μέγας Βασίλειος ἐν τῇ πρὸς τοὺς Χωρεπίσκοπους κανονικῇ αὐτοῦ ἐπιστολῇ, ἣτις ἐστὶ Κανὼν πθ'. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ παρὼν Κανὼν διορίζει, ὅτι ὅσοι Κληρικοὶ καὶ Διάκονοι, ἦτοι ὑπηρέται, (γενικῶς γὰρ λαμβάνεται ἐδῶ τὸ ὄνομα τῶν διακόνων ἐπὶ πάντων τῶν ὑπηρετῶν, κατὰ τὸν Ζωναράν, καὶ ὄχι ἐπὶ τοῦ ἔχοντος μόνον τὴν χειροτονίαν τοῦ Διακόνου, καὶ δηλὸν ἀπὸ τὸ διακονήσω ρῆμα, ὁποῦ ἐπιφέρεται παρακάτω), ὅσοι, λέγω, Κληρικοὶ καὶ ὑπηρέται δὲν κάμνουσιν ὑπακοὴν εἰς τοὺς Ἐπισκόπους αὐτῶν, οἵτινες διὰ ἀνάγκην καὶ ἔνδειαν τῶν Ἐκκλησιῶν τοὺς ζητοῦν νὰ τοὺς προβιάσουν εἰς μεγαλύτερους βαθμοὺς, θετέον, τοὺς μὲν Ὑποδιακόνους εἰς Διακόνους, καὶ τοὺς Διακόνους εἰς Πρεσβυτέρους, οὗτοι, λέγω, μήτε εἰς ἐκεῖνον τὸν κατώτερον βαθμὸν νὰ μένουν, τὸν ὁποῖον νὰ ἀφήσουν δὲν ἠθέλησαν, οὐδὲ εὐλάβειαν, κατὰ τὸν ἀνώνυμον ἐρμηνευτὴν, ἢ διὰ ἀναξιοσύνην, ἀλλὰ διὰ καταφρόνησιν καὶ ἀπειθειαν, ἢ καὶ διὰ τὸ κοπιαστικὸν τοῦ μεγαλύτερου βαθμοῦ, ταῦτόν εἶπεν νὰ καθαιρῶνται τῆς ὑπηρεσίας. (1)

ΚΑΝΩΝ Μ'. 40.

Ἦρσεν, ἵνα Ἐπίσκοποι, Πρεσβύτεροι, Διάκονοι, ἢ καὶ οἰοιδῆποτε Κληρικοὶ, οἱ μὴδὲν ἔχοντες, ἐὰν προκόψαντες τῷ καιρῷ τῆς Ἐπισκοπῆς ἢ τῆς κληρώσεως αὐτῶν, ἀγροὺς, ἢ οἰαδῆποτε χωρία ἐπ' ὀνόματι αὐτῶν ἀγοράσωσιν, ἵνα ὡς κατὰ δεσποτικῶν πραγμάτων ἔφοδον πεποιηκότες ἐνέχωνται, εἰ μὴ ἄρα λοιπὸν ὑπομνησθέντες, τῇ Ἐκκλησίᾳ ταῦτα εἰσχομίσωσιν. Ἐὰν δὲ εἰς αὐτοὺς κυρίως φιλοτιμία τινὸς, ἢ διαδοχὴ συγγενείας περιέλθῃ, ἐξ αὐ-

Ἀποστ. μ'. τῆς ἐν Ἀντιοχ. κδ'. τῆς δ'. κβ'. τῆς ε'. λ'. τῆς Καρθ. λ'. πθ'.

(1) Παρακονοῦνται δὲ καὶ οἱ Χωρεπίσκοποι ἐν τῷ ρηθέντι ἄξιός νὰ λάβῃ λειτουργίαν θυσιαστηρίου, ἦτοι νὰ γένη Διάκονος καὶ Ἱερεὺς.

τοῦ ποιήσωσιν, ὃ ἔχει ἢ πρόθεσις αὐτῶν. Εἰ δὲ καὶ μετὰ τὸ προέσθαι εἰς τούπισω μετατραπῶσι, τῆς Ἐκκλησιαστικῆς τιμῆς ἀνάξιοι, ὡς ἀδόκιμοι κριθῶσιν.

Ἑρμηνεῖα.

Ὁ παρὼν Κανὼν διορίζει, ὅτι ὅσοι Ἐπίσκοποι, Πρεσβύτεροι, Διάκονοι καὶ ἀπλῶς Κληρικοί, ὄντες πρότερον πτωχοὶ, ἀπέκτησαν μετὰ τὴν ἐπισκοπὴν καὶ τὸν Κλῆρον τσεφτιλίγια, ἢ ἀλλαδήτινα χωράφια καὶ ὑποστατικά, οὗτοι, λέγω, πάντες, ἐὰν τὰ ὑποστατικά ταῦτα μετὰ ὑπόμνησιν, δὲν θελήσουν νὰ τὰ ἀφιερῶσουν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἐκείνην, τῆς ὁποίας εἶναι Ἐπίσκοποι καὶ Κληρικοί, νὰ καθαιρῶνται, ὡς ἄρπαγες καὶ ληστρικῶς σφετερισαντες τὰ ἐκκλησιαστικά πράγματα, ἐπειδὴ μὲ τὰ χρήματα ὅπου ἐκ τῆς Ἐκκλησίας ἀπέκτησαν, τὰ ἡγόρασαν. Ἀπὸ δὲ τὰ πράγματα ὅπου, ἢ ἀπὸ κληρονομίαν τῶν συγγενῶν αὐτῶν ἀπέκτησαν, ἢ ἀπὸ φιλοτιμίαν καὶ δωρεάν ὅπου ἔδωκεν, ἢ ἀφῆκε τίνας εἰς αὐτοὺς κυρίως, (ἢ γουν, ὅχι διὰ νὰ τὰ μοιράσουν θετέον εἰς τοὺς πτωχοὺς, ἢ εἰς σκλάβους νὰ τὰ ἐξοδεύσουν ταῦτα γὰρ δὲν ἀπαιτοῦνται νὰ ἀφιερῶνουν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ἀλλὰ διὰ νὰ τὰ ἔχουν ἐξ εὐθείας αὐτοὶ μόνοι.) καὶ ἀπὸ αὐτὰ, λέγω, πρέπει νὰ ἀφίουν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῶν ἐκεῖνο ὅπου προαιροῦνται. Ἐὰν δὲ θελήσουν πρῶτον νὰ δώσουν ἀπὸ αὐτὰ, ὕστερον δὲ μετανοήσουν, νὰ κρίνωνται ἀνάξιοι τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ βαθμοῦ ὅπου ἔχουσιν, ὡς ἄχρηστοι καὶ ἀδόκιμοι. Ἀνάγνωθι καὶ τὸν μ'. Ἀποστολικόν.

ΚΑΝΩΝ ΜΑ'. 41.

Ἀποσ. λή.
μδ. τῆς δ'.
κς. τῆς ζ'.
ιδ. ιβ'. τῆς
'Αντιοχ. κδ'.
κί. τῆς εγ.
'Αγκυρ. ιε.
τῆς Γάγγ. ζ'.
τῆς Καρθ. λδ'.
τοῦ Θεοφ. ι'.
τοῦ Κυρίλ. β'.

Ἦρσεν, ὥστε τοὺς Πρεσβυτέρους παρὰ γνώμην τῶν ἰδίων αὐτῶν Ἐπισκόπων, πρᾶγμα μὴ πιπράσκειν τῆς Ἐκκλησίας, ἐν ἣ καθιέρωνται. Ὁν τρόπον καὶ τοῖς Ἐπισκόποις οὐκ ἐξέστι πιπράσκειν χωρὶα τῆς Ἐκκλησίας, ἀγνοούτης τῆς Συνόδου, ἢ τῶν ἰδίων Πρεσβυτέρων. Μὴ οὔσης τοίνυν ἀνάγκης, μηδὲ Ἐπισκόπῳ ἐξεῖναι καταχρησθαι πράγματι ἐκ τοῦ τίτλου τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μάτρικος.

Ἑρμηνεῖα.

Οὔτε οἱ Πρεσβύτεροι ἔχουν τὴν ἄδειαν νὰ πωλοῦν κένενα πρᾶγμα τῆς Ἐκκλησίας ἐκείνης, εἰς τὴν ὁποίαν εἶναι ἀφιερωμένον, χωρὶς τὴν γνώμην τῶν Ἐπισκόπων τους, κατὰ τὸν Κανόνα τοῦτον. Οὔτε ἀμοιβαίως οἱ Ἐπίσκοποι ἔχουν τὴν ἄδειαν, χωρὶς ἀνάγκην, νὰ πωλήσουν, ἢ νὰ μεταχειρισθῶν κακῶς κένενα πρᾶγμα ἀπὸ ἐκεῖνα ὅπου εἶναι ὑπογεγραμμένα εἰς τὸν τίτλον (τίτλος γὰρ ἢ ἐπιγραφή καὶ ἢ αἰτία, καὶ τὸ βιβλίον λέγεται) τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μάτρικος (1), ταῦτόν εἰπεῖν, ὅσα εἶναι γεγραμμένα εἰς τὸν τῆς Ἐπισκοπῆς Κώδικα, χωρὶς τὴν γνώμην καὶ εἰδήσιν τῆς Συνόδου καὶ τῶν Πρεσβυτέρων αὐτοῦ, ἐπειδὴ εἰς τὴν διοίκησιν τῶν πραγμάτων τῆς Ἐκκλησίας πρέπει νὰ ἔχουν καὶ αὐτοὶ εἰδήσιν, καὶ μάλιστα οἱ Οἰκονόμοι αὐτῶν. Ὅρα τὸν λή. Ἀποστολ.

ΚΑΝΩΝ ΜΒ'. 42. (2)

Τῆς ἐν Γάγγ. ιε. || Ὅστε τοὺς Ἐπισκόπους καὶ τοὺς Κληρικούς τὰ τέκνα αὐτῶν μὴ εἶναι αὐτεξουσίως ἀπιέναι διὰ ἐμαγκιπατίωνος, εἰ μὴδ' ἂν εἰς τοὺς τρόπους καὶ εἰς τὴν ἡλικίαν αὐτῶν πληροφορηθῶσιν. Ὡς λοιπὸν τὰ ἀμαρτήματα αὐτῶν εἰς αὐτοὺς συντείνειν.

Ἑρμηνεῖα.

Καὶ ἡ λέξις Ἐμαγκιπατίων λατινικὴ ἐστὶ. Δηλοῖ δὲ τὴν πρὸ τῶν πατέρων διδομένην αὐτεξουσιότητα εἰς τοὺς ὑπεξουσίους αὐτῶν υἱούς. Λέγει λοιπὸν ὁ παρὼν Κανὼν, ὅτι οἱ Ἐπίσκοποι καὶ οἱ Κληρικοί νὰ μὴ κάμνωσι τὰ τέκνα αὐτῶν αὐτεξουσία, καὶ ἀφίουν αὐτὰ ἀπὸ τὴν διοίκησιν τους, ἂν πρῶτον δὲν πληροφορηθῶν διὰ τῶν ἔργων, ὅτι καὶ κατὰ τὴν γνώμην εἶναι ἀγαθὰ, καὶ κατὰ τὴν ἡλικίαν ἡμποροῦν νὰ διακρίνουν τὸ πρέπον, καὶ νὰ κυβερνηθῶν ἀπὸ λόγου των. Ἐπειδὴ, ἂν τὰ κάμουν αὐτεξουσία προτοῦ νὰ τὰ παιδαγωγήσουν εἰς τὰ καλὰ καὶ τὴν ἀρετὴν, καὶ πρὸ τοῦ νὰ ἔλθουν εἰς ἡλικίαν δεκτικὴν λόγου καὶ φρονήσεως (ὄρα τὴν ὑποσημείωσιν τοῦ μ'. τῆς ζ'.), θέλουν γένει καὶ αὐτοὶ συγκοινωνοὶ εἰς τὰ ἀμαρτήματα ὅπου τὰ τέκνα των ἤθελαν κάμει μετὰ τὴν αὐτεξουσιότητα (3). Ὅρα καὶ τὸν ιε. τῆς ἐν Γάγγρα.

(1) Μάτριξ καὶ Ματρικιον εἶναι λέξις παρηγμένη ἀπὸ τὸ μήτηρ καὶ μάτηρ ἑλληνικοῦ καὶ λατινικοῦ, τοῦ δηλοῦντος τὴν μητέρα. Κυρίως δὲ θέλει νὰ εἰπῆ τὸ ἀρχέτυπον καὶ πρωτότυπον χαρτοθέσιον καὶ Κώδικα, ἀπὸ τὸ ὁποῖον γράφονται τὰ ἐξ αὐτοῦ ἴσα καὶ ἀντίγραφα, ὡς ἐν τοῖς πρακτικοῖς τῆς Συνόδου ταύτης εὐρίσκεται τὸ Ματρικιον καὶ ἀρχέτυπον τῆς Νουμιδίας. Διὸ

καὶ οἱ νησιῶται Μάνα τοῦτο καλοῦσιν, ἄλλοι δὲ Πλάνα.
(2) Ὁ τὸν τοῦ 37 Κανόνος ἀριθμὸν ἔχων παρὰ τοῖς ἐξηγηταῖς, ἄχρηστος πάντῃ ἐστὶ. Λέγει γὰρ ὅτι δὲν πρέπει νὰ προστεθῆ τι, ἢ νὰ διορθωθῆ, ἀπὸ ἐκεῖνα ὅπου ἐδιωρίσθησαν εἰς τὴν ἐν Ἰππῶνι Σύνοδον.

(3) Σημείωσαι δὲ ὅτι εἰς τὴν ἐλευθερίαν καὶ αὐτεξουσιότητα

ΚΑΝΩΝ ΜΓ'. 43.

Ὅστε Ἐπισκόπους, Διακόνους καὶ Πρεσβυτέρους μὴ χειροτονεῖσθαι, πρὶν ἢ πάντας τοὺς || Ἀποσ. πβ'. ἐν τῷ οἴκῳ αὐτῶν Χριστιανούς ὀρθοδόξους ποιήσωσιν.

Ἑρμηνεία.

Ἄν οἱ Ἐπίσκοποι καὶ Διάκονοι καὶ Πρεσβύτεροι χρέος ἔχουν νὰ διδάσκουν ὄλους τοὺς ἄλλους ἀπίστους καὶ κακοδόξους, καὶ νὰ ὀδηγοῦν αὐτοὺς εἰς τὴν ὀρθοδοξίαν, πόσῳ μᾶλλον τοὺς ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτῶν ὄντας ἀπίστους καὶ αἰρετικούς παῖδας, τυχόν, ἢ γυναῖκας ἢ δούλους; Διὰ τοῦτο ὁ παρῶν Κανὼν διορίζεται, ὅτι αὐτοὶ νὰ μὴ χειροτονουῦνται Ἐπίσκοποι, ἢ Πρεσβύτεροι, ἢ Διάκονοι, ἂν πρῶτον δὲν κάμωσι Χριστιανούς ὀρθοδόξους ὄλους τοὺς οἰκιακοὺς αὐτῶν. «Ἐἴ τις γάρ, φησὶν ὁ Παῦλος, τοῦ ἰδίου οἴκου προστῆναι οὐκ οἶδε, πῶς Ἐκκλησίας Θεοῦ ἐπιμελήσεται;» (ἀ. Τιμοθ. κεφ. γ'. ε').

ΚΑΝΩΝ ΜΔ'. 44.

Ἴνα ἐν τοῖς ἁγίοις μὴδὲν πλέον τοῦ σώματος καὶ τοῦ αἵματος τοῦ Κυρίου προσενη- || Ἀποσ. γ'.
χθείη, ὡς καὶ αὐτὸς ὁ Κύριος παρέδωκε, τουτέστιν, ἄρτου καὶ οἴνου, ὕδατι μεμιγμένου. || δ'. τῆς ε'.
Ἀπαρχὴ δὲ, εἴτε μέλι, εἴτε γάλα, εἰς τὸ τῶν νηπίων μυστήριον, εἰ καὶ τὰ μάλιστα ἐν || κη'. λβ'. νε'.
θυσιαστήριῳ προσφέρεται, ὅμως ἰδίαν ἐχέτω κυρίως εὐλογίαν, ὡς ἐκ τοῦ ἁγιάσματος τοῦ Κυριακοῦ Σώ- || ιθ'.
ματος καὶ αἵματος διίστασθαι. Μὴδὲν δὲ πλέον ἐν ταῖς ἀπαρχαῖς προσφερῆσθω, ἢ ἀπὸ σταφυλῶν καὶ σίτου.

Ἑρμηνεία.

Προστάζει ὁ παρῶν Κανὼν ἄλλο τι νὰ μὴ προσφέρεται εἰς τὰ ἅγια Μυστήρια, πᾶρεξ ἄρτος μὲν, εἰς τὸ νὰ μετουσιωθῇ εἰς Σῶμα Χριστοῦ, οἶνος δὲ, εἰς τὸ νὰ γένηται Αἷμα Χριστοῦ, καὶ ὕδωρ μιγνύμενον τῷ οἴνῳ, εἰς τύπον τοῦ ἐξεληθόντος ὕδατος ἐκ τῆς πλευρᾶς τοῦ Κυρίου. Ἐπειδὴ δὲ ἐσυνειθίσθη νὰ προσφέρεται εἰς τὸ θυσιαστήριον ἐν μιᾷ διωρισμένη ἡμέρᾳ γάλα καὶ μέλι ὡς ἀπαρχή, διὰ τὸ μυστήριον τῶν νηπίων (δηλ. ὑπὲρ τῆς βοήθειας καὶ σωτηρίας τῶν νηπίων, τὰ ὅποια μὲ γάλα καὶ μέλι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τρέφονται, κατὰ τὸ προφητικὸν ἐκεῖνο, βούτυρον (τὸ ἐκ γάλακτος ὄν) καὶ μέλι φάγεται τὸ παιδίον, ὁ Ἰησοῦς δηλ. εἰς ἐνδειξιν τῆς ἀληθοῦς ἀνθρωπότητος (καθὼς ἐρμηνεύει τοῦτο ὁ Κορέσσιος), ἃς προσφέρωνται, ὅμως νὰ μὴ ἐνώνωνται ταῦτα μὲ τὸ Σῶμα καὶ Αἷμα τοῦ Κυρίου, ἀλλὰ νὰ λαμβάνουν καὶ θέσιν καὶ εὐλογίαν ἰδιάζουσας καὶ ξεχωριστὴν, ὡς ἀπαρχαί. Ἀπὸ δὲ τὰς ἄλλας τῶν γεννημάτων καὶ ὀπωρῶν ἀπαρχὰς ἄλλο τι νὰ μὴ προσφέρεται εἰς τὸ θυσιαστήριον, εἰμὴ σταφύλια καὶ ἀστάχυα σίτου, ὅταν ὄριμα γένωνται. Ἀνάγνωθι καὶ τὸν γ'. Ἀποστολικόν, καὶ τὸν λβ'. τῆς ε'. ὑφ' οὗ καὶ ὁ παρῶν Κανὼν ἐκτίθεται αὐτολεξεί. Ἡ προσφορὰ δὲ τοῦ μέλιτος καὶ τοῦ γάλακτος αὕτη ἀνεστράφη, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ἐδιωρθώθη ἀπὸ τὸν ν'. τῆς αὐτῆς ε'.

ΚΑΝΩΝ ΜΕ'. 45.

Κληρικοὶ, ἢ ἐγκρατευόμενοι, πρὸς χήρας, ἢ παρθένους, εἰμὴ κατ' ἐπιτροπὴν, ἢ συναί- || Τῆς α'. γ'.
νεσιν τοῦ ἰδίου Ἐπισκόπου, ἢ τῶν Πρεσβυτέρων μὴ εἰσίστησαν. Καὶ τοῦτο δὲ μὴ μόνοι || τῆς ε'. ιθ'.
ποιεῖτωσαν, ἀλλὰ μετὰ συγκληρικῶν, ἢ μετὰ τούτων, μεθ' ὧν ὁ Ἐπίσκοπος, ἢ οἱ Πρεσβύ- || κβ'. τῆς ἐν
τεροι μόνοι ἔχουσι τὴν εἰσοδὸν πρὸς τὰς τοιουτοτρόπους γυναῖκας, ἢ ὅπου πάρισσι Κκληρι- || Ἀγκύρ. ιθ'.
κοὶ, ἢ ἐντιμοὶ τινες Χριστιανοί. || Βασιλ. πθ'.

Ἑρμηνεία.

Διὰ τὰς ὑποψίας τῶν πολλῶν, προστάζει ὁ παρῶν Κανὼν νὰ μὴ ἐμβαίνουν εἰς τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν ἢ τῶν παρθένων Κληρικοὶ ἢ ἐγκρατευόμενοι (1), ἔξω μόνον νὰ ἐμβαίνουν ἢ μὲ συγχώρησιν καὶ ἄδειαν τοῦ Ἀρχιερέως

τῶν υἱῶν δὲν ἀρκεῖ μόνη ἡ τοῦ πατρὸς συγκατάθεσις, ἀλλὰ χρειάζεται νὰ γένῃ καὶ νόμιμος πράξις, ἥτοι ἔγγραφος παράστασις ἐπὶ τοῦ δικαστοῦ κατὰ τὸ γ'. κεφ. τοῦ γ'. τίτλου βιβλ. τῶν Βασιλικ. Πρέπει γάρ, κατὰ τὸν Ἀρμενόπουλον, νὰ ὑπάγῃ ὁ πατήρ μετὰ τὸν υἱὸν τοῦ εἰς τὸν κριτὴν καὶ νὰ εἰπῇ· Τοῦτον τὸν υἱὸν μου κάμνω αὐτεξούσιον καὶ ἐλευθερόν αὐτὸν ἀπὸ τὴν ὑπεξουσιότητά μου. Ἐὰν ὁ πατήρ καταδικασθῇ εἰς θάνατον, ἢ γένη πατρίκιος, ἢ ἑπαρχος, ἢ στρατηγός, ἢ Ἐπίσκοπος, λύεται

τῆς ὑπεξουσιότητος ὁ υἱός. Δυνατὸν εἶναι, ὁ μὲν υἱὸς νὰ ᾔσῃ αὐτεξούσιος, ὁ δὲ ἔγγονος ὑπεξούσιος, ἐὰν ὁ υἱὸς ὑπεξούσιος ὦν, ἐγγάστρωσε τὴν γυναῖκα, ἐγγεννήθη δὲ ὁ ἔγγονος ὅταν ὁ υἱὸς ᾔσῃ αὐτεξούσιος. Ὅρα τὸν Ἀρμενόπ. βιβλ. α'. τίτλ. ιε'. Ὅρα καὶ τὸν πβ'. Ἀποστολικόν.

(1) Οἱ ἐγκρατευόμενοι ὅπου ἀναφέρει ὁ παρῶν Κανὼν, ὁ μὲν Ζωναρᾶς λέγει νὰ ᾔσῃ οἱ Μοναχοί. Ἀνδρῶν γὰρ λέγει ὁ Μέγας Βασίλειος Καν. ιθ'. ὁμολογίαν, (ὑπόσχεσιν δηλ. παρθενίας) οὐ

(ἐὰν αὐτὸς δηλ. ἔχη χρεῖαν νὰ τοὺς στείλῃ); ἢ μὲ συναίνεσιν καὶ συγκατάνευσιν αὐτοῦ (ἐὰν ἐκεῖνοι δηλ. ζητήσουν νὰ ὑπάγουν ἀφ' ἑαυτῶν). Πλὴν καὶ ὅταν ὁ Ἀρχιερεὺς τοὺς συγχωρήσῃ ἢ συγκατανεύσῃ εἰς τὸ ζήτημά τους, νὰ μὴ ἐμβαίνουν μοναχοὶ εἰς τὰς οἰκίας ἐκείνων, ἀλλὰ μαζὴ μὲ τοὺς συγκληρικούς των, ἢ μαζὴ μὲ ἐκείνους, μὲ τοὺς ὁποίους συνεθίζει ὁ Ἀρχιερεὺς καὶ οἱ Πρεσβύτεροι νὰ ἐμβαίνουν εἰς τὰς τριαύτας γυναῖκας, ἢ εἰς ἐκείνους τοὺς τόπους νὰ συνομιλοῦν αὐτοὶ μὲ ἐκείνας, εἰς τοὺς ὁποίους εἶναι παρόντες Κληρικοὶ καὶ ἄλλοι τινὲς ἐντιμοὶ Χριστιανοὶ διὰ τὸ ἀσκανδάλιστον. Ὅρα καὶ τὸν γ'. τῆς α'.

ΚΑΝΩΝ ΜΓ'. 46.

Ἀποστ. λδ'. || Ὅστε τὸν τῆς πρώτης καθέδρας Ἐπίσκοπον μὴ λέγεσθαι ἕξαρχον τῶν Ἱερέων, ἢ ἄκρον Ἱερέα, ἢ τοιουτότροπον τίποτε, ἀλλὰ μόνον Ἐπίσκοπον τῆς α'. καθέδρας.

Ἑρμηνεία.

Πρὸς ἀναίρεσιν τῆς ἀλαζονείας καὶ τοῦ τύφου, διορίζει ὁ παρὼν Κανὼν, ὅτι ὁ τῆς α'. καθέδρας Ἐπίσκοπος νὰ μὴ ὀνομάζεται ἕξαρχος τῶν Ἱερέων, ἢ ἄκρος Ἱερεὺς (1), ἢ ἄλλο κανένα τοιοῦτον ὑψηλὸν καὶ ὑπερήφανον ὄνομα· ἀλλότριον γὰρ εἶναι τοῦτο τῶν Ἐπισκόπων, τῶν μιμητῶν τοῦ ταπεινοῦ τῆ καρδίας Ἰησοῦ· ἀλλὰ μόνον νὰ ὀνομάζεται Ἐπίσκοπος τῆς α'. καθέδρας. Ὅρα τὴν ὑποσημείωσιν τοῦ λδ'. Ἀποστολικοῦ.

ΚΑΝΩΝ ΜΖ'. 47.

Ἀποστ. μβ'. || Ὅστε τοὺς Κληρικούς χάριν τοῦ τρώγειν ἢ πίνειν μὴ εἰσιέναι εἰς καπηλεῖα εἰ μηδ' ἄν ξενίας ἀνάγκη συνωθουμένους.

Ἑρμηνεία.

Δὲν πρέπει νὰ ἐμβαίνουν οἱ Κληρικοὶ μέσα εἰς καπηλεῖα διὰ νὰ τρώγουν καὶ νὰ πίνουν, κατὰ τὸν παρόντα Κανόνα, ἔξω μόνον ἂν κατὰ ἀνάγκην ἐμβῶσι, ξένοι ὄντες, καὶ ποῦ κονεῦσαι μὴ ἔχοντες. Ἀνάγνωθι καὶ τὸν μβ'. Ἀποστολικόν.

ΚΑΝΩΝ ΜΗ'. 48.

Ἀποστ. ξθ'. || Ὅστε ἅγια θυσιαστηρίου, εἰ μὴ ἀπὸ νηστικῶν ἀνθρώπων, μὴ ἐπιτελεῖσθαι, ἐξηρημένης μιᾶς ἑτησίας ἡμέρας, ἐν ἣ τὸ Κυριακὸν δεῖπνον ἐπιτελεῖται. Ἐὰν δέ τινων κατὰ τὸν δειλιὸν καιρὸν τελευτησάντων, εἴτε Ἐπισκόπων, εἴτε τῶν λοιπῶν, παράθεσις γένηται, μόναις εὐχαῖς ἐκτελεσθῆ, ἐὰν οἱ ταύτην ποιῶντες ἀριστήσαντες εὐρεθῶσι.

Ἑρμηνεία.

Τὸ μὲν α'. μέρος τοῦ παρόντος Κανόνος, τὸ διαλαμβάνον, ὅτι κατὰ τὴν μεγάλην Ε'. νὰ λειτουργοῦν οἱ Ἱερεῖς ἀφ' οὗ φάγουν, διορθοῦται καὶ αὐτολεξεὶ ἀναφέρεται ἀπὸ τὸν κθ'. τῆς ς'. καὶ ὄρα τὴν ἑρμηνείαν ἐκεῖ. Τὸ ὑπόλοιπον δὲ μέρος τοῦ Κανόνος φαίνεται νὰ ἦναι τοιοῦτον. Ὅταν ἀπέθνησκε τινὰς, ἦτο συνήθεια νὰ γίνεσθαι κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην καὶ λειτουργία, ἕως διὰ νὰ μνημονευθῇ ὁ ἀποθνήσκων. Λέγει λοιπὸν ὁ Κανὼν, ὅτι ἐὰν τινες ἀποθάνουν Ἐπίσκοποι ἢ λαϊκοὶ κατὰ τὸ δειλιὸν, καὶ οἱ μέλλοντες ποιῆσαι τὴν διὰ τῶν μνημοσύνων παράθεσιν καὶ οἰκειώσιν πρὸς τὸν Θεὸν τῶν ψυχῶν τῶν ἀποθνήσκοντων Ἱερεῖς, δὲν εὐρεθοῦν νηστικοί, ἀλλὰ γευματίσαντες, ἄς μὴ γίνεσθαι ἱερά λειτουργία, ἀλλὰ μὲ μόναις τὰς συνήθεις εὐχὰς ἄς ἐκτελεσθῆ ἢ τοιαύτη τῶν ἐπιταφίων αὐτῶν ἁσμάτων παράθεσις, ἦτοι τὸ νῦν λεγόμενον κοινῶς παραστάσιμον.

γινώσκωμεν ἄλλων, εἰμὴ τῶν συναριθμουμένων εἰς τὸ τάγμα τῶν Μοναχῶν. Ἄλλοι δὲ τινες λέγουσιν, ὅτι ἐγκρατεῦόμενοι ὀνομάζονται, οἱ μὴ ἀποφασίσαντες ἀκόμη μὲ στερεὰν γνώμην νὰ ὑπανδρευθοῦν λαϊκοί, φέροντες εἰς βεβαίωσιν τὸ τοῦ Παύλου. Εἰ δὲ οὐκ ἐγκρατεῦονται γαμησάτωσαν, ἐμοὶ δὲ δοκεῖ πιθανώτερον, ὅτι οἱ ἐγκρατεῦόμενοι οὗτοι ἦσαν οἱ Πρεσβύτεροι, Διάκονοι καὶ Ὑποδιάκονοι, ἢ Ἀναγνώσταί, οἱ τινες ὑπανδροὶ ὄντες, ὅταν ἐχειροτονοῦντο, ὁπίσχοντο νὰ ἐγκρατεῦωνται ἀπὸ τὰς γυναϊκάς των, καθὼς περὶ τῆς ἐγκρατείας αὐτῶν ἀνέφεραν ὁ γ'. δ'. ιθ'. καὶ λγ'. τῆς παρούσης Συνόδου Κανόνες. Εἰ δὲ ὁ Κανὼν λέγει νὰ πηγαί-

νουν μαζὴ καὶ οἱ Πρεσβύτεροι, τοῦτο τὸ λέγει διὰ τοὺς Κληρικούς τοὺς ἄλλους τοὺς κατωτέρους ὅπου περιέχει ὁ Κανὼν μὲ τοὺς ὁποίους λέγει νὰ πηγαίνουν μαζὴ οἱ Πρεσβύτεροι.

(1) Διὰ τὴν ἐξουσίαν ἀπὸ τῶν παρόντων Κανόνων ὁ τῆς Ρώμης Ποντίφηξ, ὅστις θέλει νὰ ὀνομάζεται ἄκρος Ἀρχιερεὺς, καὶ ἄλλα ὑπερήφανα καὶ ἰσόθεα ὀνόματα, καὶ γνώτω ὅτι ἐναντιοῦται εἰς τὴν Σύνοδον ταύτην, εἰς τὴν ὅποιαν ἦσαν παρόντες καὶ οἱ αὐτοὶ τοποτηρηταί, ταῦτόν εἰπεῖν, ὅτι ἐναντιοῦται αὐτὸς εἰς τὸν ἑαυτὸν του.

ΚΑΝΩΝ ΜΟ΄. 49.

Ὅστε Ἐπισκόπους ἢ Κληρικούς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ μὴ συμποσιάζεσθαι, εἰ μὴδ' ἂν τυχὸν ἀνάγκη ξενίας διαβάντες ἐκεῖ καταλύσωσι. Καὶ οἱ λαϊκοὶ δὲ ἀπὸ τῶν τοιοιυτοτρόπων συμποσιῶν, ὅσον δυνατόν ἐστὶ κωλυθῶσι

Τῆς ς'. οδ'.
ος'. πη. τῆς
ἐν Λαοδ. κζ'.
τῆς ἐν Γάγγ.
ιδ.

Ἑρμηνεία.

Δὲν πρέπει οἱ Ἐπίσκοποι καὶ Κληρικοὶ νὰ κάμνουν συμπόσια μέσα εἰς τὰς Ἐκκλησίας, κατὰ τὸν διορισμὸν τοῦ παρόντος Κανόνος, ἔξω μόνον νὰ τρώγουν εἰς αὐτάς, ἂν ἐξ ἀνάγκης εὐρισκόμενοι εἰς ξένον τόπον, δὲν ἔχουν τόπον ποῦ νὰ κοινοῦσιν. Ἀλλὰ καὶ οἱ λαϊκοὶ πρέπει νὰ ἐμποδισθῶσιν ἀπὸ τοῦ νὰ κάμνουν τὰ τοιαῦτα ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ συμπόσια. Ἀνάγνωθι καὶ τὸν οδ'. τῆς ς'.

ΚΑΝΩΝ Ν΄. 50.

Ὅστε τοὺς μετανοοῦσι, κατὰ τὴν τῶν ἀμαρτημάτων διαφορὰν, τῇ τῶν Ἐπισκόπων κρίσει τὰς μετανοίας ἐν καιρῷ ψηφίζεσθαι. Πρεσβύτερος δὲ παρὰ γνώμην τοῦ Ἐπισκόπου μὴ καταλλάσσει μετανοοῦντα, εἰ μὴδ' ἂν ἀνάγκης συνωθούσης, ἐν τῇ ἀπουσίᾳ τοῦ Ἐπισκόπου. Οὐ τινος δῆποτε οὐ μετανοοῦντος, εἰ πούβλικον καὶ τεθρυλλημένον ἐστὶ τὸ ἔγκλημα, τὸ σύμπασαν τὴν Ἐκκλησίαν κινοῦν, πρὸ τῆς ἀψίδος τούτῳ ἢ χεὶρ ἐπιτεθῆ.

Ἄποσ. λθ'.
τῆς Καρθ.
ς'. ζ'.

Ἑρμηνεία.

Ἐπειδὴ τὸ δεσμεῖν καὶ λύειν εἰς τοὺς Ἀποστόλους ὁ Κύριος ἔδωκεν, οἱ δὲ Ἀρχιερεῖς τύπον ἔχουσι τῶν Ἀποστόλων, διὰ τοῦτο καὶ ὁ παρὼν Κανὼν προστάζει, ὅτι ὁ Ἀρχιερεὺς κατὰ τὴν διαφορὰν τῶν ἀμαρτημάτων (ὄρα τὸν ιβ'. τῆς α. καὶ μάλιστα τὸν ρβ'. τῆς ς'.) ἔτσι νὰ διορίζη εἰς τοὺς μετανοοῦντας τὸν καιρὸν τῆς μετανοίας αὐτῶν, ἥτοι πόσον καιρὸν νὰ εὐρίσκωνται εἰς τὸ ἐπιτίμιον τοῦ δεσμοῦ. Πρεσβύτερος δὲ νὰ μὴ λύῃ ἀπὸ τὸν δεσμὸν κανένα μετανοοῦντα, χωρὶς τὴν γνώμην καὶ ἄδειαν τοῦ Ἀρχιερέως, ἔξω μόνον ἂν ὁ μετανοῶν εὐρίσκειται εἰς κίνδυνον θανάτου, καὶ ἂν ὁ Ἀρχιερεὺς δὲν ᾔνοιε παρὼν, ἀλλὰ λείπη μακρὰν. Ἀνίσως δὲ τινὰς εὐρισκόμενος εἰς ἀμάρτημα πούβλικον, ἥτοι τόπον δημόσιον (τοῦτο γὰρ δηλοῖ ἡ Λατινικὴ αὕτη λέξις) καὶ διαλαλημένον, ὥστε ὁποῦ διὰ τὴν ὑπερβολὴν τοῦ κακοῦ νὰ κινή ὄλους τοὺς Χριστιανοὺς, ἢ νὰ τὸ μιμοῦνται, ἢ νὰ τὸ διηγούνηται, ἂν, λέγω, τοιοῦτος ἀμαρτωλὸς μετανοήσῃ, εἰς αὐτὸν νὰ ἐπιτίθεται ἡ χεὶρ τοῦ Ἀρχιερέως, ἢ κατὰ γνώμην αὐτοῦ ἢ τοῦ Ἱερέως, ὅχι ἐνδὸν τῆς Ἐκκλησίας καθὼς εἰς τοὺς λοιποὺς μετανοοῦντας (ὄρα τὸν λβ. τῆς παρούσης), ἀλλ' ἔξω τῆς ἀψίδος, δηλ. τοῦ προπυλίου καὶ νάρθηκος (καθὼς ἔξω ἐπετίθετο καὶ εἰς τοὺς ἐξ αἱρέσεων ἐπιστρέφοντας) (Καν. ζ'. τῆς β'), διὰ νὰ στέκωνται νὰ προκλαίουν ἔξω τῆς πύλης τῆς Ἐκκλησίας, ἐπειδὴ οἱ τοιοῦτοι, ὡς δημοσίως καὶ φανερὰ ἀμαρτάνοντες, οὐδὲ ὡς ἐξομολογούμενοι λογίζονται. Ἐξομολόγησις γὰρ ὀνομάζεται ἡ τοῦ κρυφίου ἀμαρτήματος φανέρωσις. Οὗτοι δὲ πῶς θέλουν λογισθῆ ὅτι ἐξομολογοῦνται, τὸ καὶ πρὸ τῆς ἐξομολογήσεως πασίδηλον αὐτῶν ἀμάρτημα; Ἀνάγνωθι καὶ τὸν λθ'. Ἀποστολικόν, καὶ τὸν ζ'. τῆς παρούσης.

ΚΑΝΩΝ ΝΑ΄. 51.

Ὅστε τὰς ἱεράς παρθένοισι, ὅτε τῶν πατέρων χωρίζονται ἐξ ὧν ἐφυλάττοντο τῇ τοῦ Ἐπισκόπου, ἢ αὐτοῦ ἀπόντος τῇ τοῦ Πρεσβυτέρου προνοίᾳ ταῖς τιμιωτέραις γυναῖξι παρατίθεσθαι, ἢ ἅμα κατοικοῦσας ἀλλήλας φυλάττειν, ἵνα μὴ ἀπανταχοῦ πλανώμεναι, τὴν ὑπόληψιν βλάβῃ τῆς Ἐκκλησίας.

Τῆς α. γ'.
ιθ'. τῆς δ'.
ις'. τῆς ἐν
Καρθ. ς'.
ρλέ.

Ἑρμηνεία.

Αἱ καθιερωμέναι κόραι ὁποῦ ἀναφέρει ὁ ς'. τῆς παρούσης, αὐταὶ αἱ ἴδιαι εἶναι ἱεραὶ παρθένοι, ὁποῦ ἀναφέρει ὁ παρὼν Κανὼν, διορίζων, ὅτι αὐταὶ, ἐπειδὴ καὶ ἐχωρίσθησαν ἀπὸ τὴν πρόνοιαν καὶ φυλακὴν τοῦ σαρκικοῦ πατρὸς τῶν, καὶ ἀφιερῶθησαν τῷ Θεῷ, ὡς ὁμολογήσασαι παρθενίαν, πρέπει μὲ τὴν πρόνοιαν τοῦ Ἀρχιερέως, ἢ ὅταν αὐτὰς λείπη, μὲ τὴν πρόνοιαν τοῦ Ἱερέως νὰ παραδίδωνται εἰς τιμίας καὶ σεμνάς γυναῖκας, διὰ νὰ συγκατοικοῦν μὲ αὐτάς, καὶ νὰ παιδαγωγούνηται πρὸς ἀρετὴν, ἢ, ἂν δὲν συγκατοικοῦν μὲ αὐτάς, καὶ νὰ συγκατοικοῦν ὅλοι ὁμοῦ, διὰ νὰ βλέπουσι καὶ νὰ φυλάττουσι μία τὴν ἄλλην, ἵνα μὴ ἀτάκτως περιερχόμεναι ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, κάμνουσι τοὺς ἀπίστους νὰ λαμβάνουν κακὰς ὑπολήψεις διὰ τὴν Ἐκκλησίαν, ἥτοι διὰ τὸ συνάθροισμα τῶν πιστῶν. Ὅρα καὶ τὸν γ'. καὶ ιθ'. τῆς α. καὶ τὸν ις'. τῆς δ'.

ΚΑΝΩΝ ΝΒ'. 52.

Ὅτε τοὺς ἀσθενούντας, οἵτινες ὑπὲρ ἑαυτῶν ἀποκρίνεσθαι οὐ δύνανται, τότε βαπτίζεσθαι, ὅτε τῆ αὐτῶν προαίρεσει τὴν περὶ αὐτῶν μαρτυρίαν κινδύνῳ ἰδίῳ εἴπωσιν.

Ἑρμηνεία.

Ὁ παρῶν Κανὼν διορίζει, ὅτι ἐὰν κατηγορούμενοι ὄντες, ἀπὸ ἀσθενείαν τινα ἐπιάσθῃ ἢ φωνή των, καὶ ἐρωτώμενοι ἐὰν θέλουν νὰ βαπτισθοῦν, δὲν δύνανται νὰ ἀποκριθοῦν διὰ τὴν ἀσθενείαν, οὗτοι, λέγω, τότε νὰ βαπτίζωνται, ὅταν αὐτοὶ οἱ ἴδιοι δείξουν πῶς θέλουν νὰ βαπτισθοῦν μετὰ τὴν ἐδικὴν των προαίρεσιν, καὶ πῶς μετὰ τὸν ἐδικόν τους κίνδυνον ζητοῦσι τὸ ἅγιον βάπτισμα, ἂν δηλ. δὲν φυλάξωσι τὴν πίστιν, νὰ κινδυνεύουσιν. Οὕτως ἐρμηνεύουσι τὸν Κανὼνα ὁ Ζωναράς, ὁ Βαλσαμών, ὁ Ἀριστηνός, ὁ Ἀρμενόπουλος τμήμ. ε. ἐπιγρα. ι'. Ἐμοὶ δὲ μᾶλλον ἀρέσκει ἡ ἐρμηνεία ὅπου κάμνει εἰς τοῦτον ὁ ἀνόνημος ἐρμηνευτής, λέγων, ὅτι οἱ ἀπὸ ἀσθενείαν τινας μὴ δυνάμενοι νὰ ἀποκρίνωσιν αὐτοὶ οἱ ἴδιοι μετὰ τὸ στόμα των τὰς ἱεράς ἀποκρίσεις ὅπου συνειθίζονται νὰ γίνωνται ἐν τῷ θεῷ βαπτίσματι, τότε αὐτοὶ νὰ βαπτίζωνται, ὅταν οἱ ζητούντες αὐτοὺς βαπτισθῆναι καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἀποκριθῆναι ἀνάδοχοι δώσουν μαρτυρίαν νὰ κινδυνεύουσιν αὐτοὶ ὕστερον, ἂν οἱ ἀσθενούντες ἐκεῖνοι δὲν ἤθελαν μετὰ τὴν προαίρεσίν των νὰ βαπτισθοῦν (1). ἐὰν δὲ αὐτοὶ πρὸ τῆς ἀσθενείας ἐζήτουν τὸ βάπτισμα, διὰ τινος ὁμοῦ αἰτίας ἀνέβαλον αὐτὸ, πρέπει νὰ βαπτίζωνται ἐὰν καὶ νὰ ἀποκριθῶσι τότε δὲν δύνανται, κατὰ τὸν Ζωναράν. Ἀνάγνωθι καὶ τὸν ιβ'. τῆς ἐν Νεοκαισαρείᾳ.

ΚΑΝΩΝ ΝΓ'. 53.

Ἄπος. νβ'. || Ὅτε τοῖς σκηνοῖς καὶ μίμοις, καὶ τοῖς λοιποῖς τοιοῦτρόποισι προσώποις, ἢ ἀποσταταῖς, μετανοοῦσι καὶ ἐπιστρέφουσι πρὸς τὸν Θεόν, χάριν ἢ καταλλαγὴν μὴ ἀρνεῖσθαι.
Καρθ. οβ'.

Ἑρμηνεία.

Ὅτε ἐκείνους ὅπου στήνουσι σκηνάς καὶ τέντες, καὶ μέσα εἰς αὐτάς ὑποκρίνονται διάφορα πρόσωπα, οὔτε τοὺς μιμουμένους, ποτὲ μὲν δούλους, ποτὲ δὲ στρατηγούς, καὶ γυναῖκας καὶ ἄλλους, οὔτε ἄλλους τοιοῦτους παιγνιώτας καὶ χορευτάς, καὶ τερατοποιούς, ἀλλ' οὔτε τοὺς ἀρνησαμένους τὸν Χριστὸν, πρέπει κατὰ τὸν κανόνα τοῦτον νὰ μὴ δέχεται ὁ Ἀρχιερεὺς, ἢ ὁ Πνευματικὸς, ὅταν αὐτοὶ μετανοοῦν καὶ ἐπιστρέφουν πρὸς τὸν Θεόν, ἀλλ' ὅλους ἐπίσης δεχόμενος, νὰ δίδῃ εἰς αὐτοὺς καὶ χάριν, δηλαδὴ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, τὴν χάριτι δεδομένην Θεοῦ, καὶ καταλλαγὴν, ἣτοι λύσιν τῶν ἀρμολίων ἐπιτιμιῶν αὐτοῖς, διὰ τῶν ὁποίων φιλιόνεται ὁ Θεὸς μετὰ αὐτούς. Ἀνάγνωθι καὶ τὸν νβ'. Ἀποστολικόν.

ΚΑΝΩΝ ΝΔ'. 54.

Ἄπος πε.
τῆς ἐν Λαοδ.
νά. ζ'. τῆς ἐν
Καρθαγ. λβ'.
Ἄθαν. ἐπις.
λθ'. Γρηγορ.
Θεολ. ἐν τοῖς
ἔπεσιν Ἀμφιλόχου.

Ἐξέστω ἔτι μὴν ἀναγινώσκεισθαι τὰ πάθη τῶν Μαρτύρων, ἡνίκα αἱ ἐτήσια αὐτῶν ἡμέραι ἐπιτελοῦνται.

Ἑρμηνεία.

Ἐπειδὴ καὶ ἡ παρούσα Σύνοδος ἐδιώρισεν ἐν τῷ λβ'. αὐτῆς Κανόνι ποῖα βιβλία πρέπει ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ νὰ ἀναγινώσκωνται ἐπ' ὀνόματι κανονικῶν Γραφῶν, προσδιορίζει τώρα καὶ ἐν τῷ παρόντι, ὅτι κοντὰ εἰς ἐκεῖνα εἶναι ἄδεια νὰ ἀναγινώσκωνται καὶ τὰ Συναξάρια ὅπου περιέχουσι τὰ τῶν Μαρτύρων ὑπὲρ Χριστοῦ παθήματα, ὅταν ἐπιτελεῖται ἡ μνήμη τοῦ κάθε Μάρτυρος. Ὅρα καὶ τὸν πε'. Ἀποστολικόν.

(1) Πρέπει ὁμοῦ, καθὼς φρονίμως λέγουσιν οἱ ἀσθενούντες δὲν δύνανται νὰ ὁμιλήσουν, νὰ τοὺς φωνάζουν δυνατὰ οἱ μέλλοντες αὐτοὺς βαπτίσει. ἂν θέλουν νὰ βαπτισθοῦν, σφίγγοντες τὰ χεῖρά των καὶ κάμνοντες διάφορα νεύματα εἰς ἐκείνους, ἕως ὅτου ἢ μετὰ νεῦμα, ἢ μετὰ ἄλλο τι σημάδι νὰ δείξουν ὅτι θέλουν τοῦτο ἐκ προαίρεσεως αὐτὸ τὸ ἴδιον πρέπει νὰ γίνεσθαι

καὶ ἀπὸ τοὺς πνευματικοὺς καὶ ὅταν ἔχουν νὰ ἐξομολογήσωνται τοιοῦτους ἀσθενεῖς. Ὅταν γὰρ ἀπὸ αὐτοῦ λάβωσι κανένα σημάδι ὅτι θέλουν νὰ ἐξομολογηθοῦν, πρέπει νὰ συγχωροῦν, νὰ τοὺς μεταλαμβάνουν διὰ τὴν ἀνάγκην τῆς ἀσθενείας, καὶ καὶ δι' ἔργων δὲν ἐξομολογήθησαν, ἵνα μὴ ἀποθάνωσιν ἀκοινωνήτοι.

ΚΑΝΩΝ ΝΕ'. 55.

Ἦρσαν, ἵνα ἐρωτήσωμεν τοὺς ἀδελφοὺς καὶ συνιερεῖς ἡμῶν Σιρίκιον καὶ Συμπλικιανὸν περὶ μόνων τῶν νηπίων, τῶν παρὰ τοῖς Δονατισταῖς βαπτιζομένων, μήπως τοῦτο, ὅπερ οἰκεία προθέσει οὐκ ἐποίησαν, ἢ τῶν γονέων πλάνη ἐμποδίσθη αὐτοῖς πρὸς τὸ μὴ προκόπτειν εἰς ὑπουργίαν ἀγίου θυσιαστηρίου, ὅταν πρὸς τὴν τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησίαν σωτηριῶδει προθέσει ἐπιστρέψωσιν.

Τῆς Καρθ. ἔς'. οέ. ρς'. ος'. οή. λθ'. ργ'. ρά. οβ'. ρ'. ρί. ρκή. ρκθι.

Ἑ ρ μ η ν ε ἰ α.

Ἐν μὲν τῷ πρῶτῳ Κανόνι ἀποφασίζει ἡ Σύνοδος αὕτη νὰ ἐρωτήσῃ τοὺς ἐν τῇ Ἰταλίᾳ, συνεπισκόπους, τίνι τρόπῳ νὰ δεχθῶν τὰ βαπτισθέντα ἀπὸ τοὺς αἰρετικούς Δονατιστάς (1) νήπια, καὶ ἂν πρέπη νὰ γίνωνται αὐτὰ ἱερεῖς ἔχοντα τὸ βάπτισμα τῶν αἰρετικῶν, ὅταν ἐπιστρέψωσιν πρὸς τὴν ὀρθοδοξίαν εἰς ἡλικίαν καὶ γνῶσιν ἐρχόμενα. Ἐν δὲ τῷ ἔς'. Κανόνι αὕτης διορίζει, ὅτι ταῦτα νὰ δέχωνται μὲν εἰς τὴν ὀρθοδοξίαν διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῆς χειρὸς τοῦ Ἀρχιερέως ἢ ἱερέως, καὶ ἀναθεματισμοῦ τῆς πλάνης τῶν Δονατιστῶν, χωρὶς νὰ ἀναβαπτίζωνται· ἐὰν δὲ καὶ καλὴν πολιτείαν δείξωσι, νὰ γίνωνται καὶ Κληρικοί. Ἐν δὲ τῷ οέ. Κανόνι λέγει, ὅτι ἔκριναν νὰ φερθοῦν πρῶτως καὶ εἰρηνικῶς μετὰ τοὺς Δονατιστάς, ἵνα μὲ τοῦτον τὸν τρόπον δυνηθῶσι νὰ τοὺς φέρουν πρὸς τὴν ἀλήθειαν. Ἐν δὲ τῷ ος'. ζητεῖ ἀπὸ τοὺς ἀρχοντας τῆς Ἀφρικῆς νὰ ἐξετάσωσιν διὰ τὰς Ἐκκλησίας τῶν ὀρθοδόξων, ὅπου κατακρατοῦσιν οἱ Μαξιμιανισταί, οἱ ἐκ τῆς Δονάτου ὄντες αἰρέσεως. Ἐν τῷ ος'. ἀποδέχεται τοὺς ἐκ τῶν Δονατιστῶν χειροτονηθέντας καὶ τὰς χειροτονίας αὐτῶν, (ἀγκαλὰ καὶ ταῦτα νὰ μὴ ἐδέχθη ἢ ἐν τῇ Ἰταλίᾳ γενομένη περὶ αὐτῶν Σύνοδος) καὶ διὰ πολλὰ ἄλλα αἴτια, μάλιστα δὲ διὰ τὴν μεγάλην ἀνάγκην, ὅπου εἶχεν ἡ Ἀφρικὴ ἀπὸ ἱερεῖς. Ἐν τῷ οή. διορίζει νὰ σταλοῦν τοποτηριταί πρὸς τοὺς Δονατιστάς, διὰ νὰ παρακαλέσωσιν αὐτοὺς εἰς τὸ νὰ ἐνωθοῦν μετὰ τὴν καθολικὴν Ἐκκλησίαν καὶ νὰ εἰρηνεύσωσιν. Ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ θθ'. διορίζει ὅτι καὶ κάθε Ἐπίσκοπος νὰ συνομιλῇ μετὰ τοὺς ἀρχηγούς τῶν Δονατιστῶν εἰς τὴν ἐδικήν του ἐπαρχίαν περὶ τῆς τοιαύτης ἐνώσεως. Ἐν τῷ ρ'. ζητεῖ βοήθειαν καὶ συμμαχίαν ἀπὸ τοὺς βασιλεῖς κατὰ τῶν Δονατιστῶν, καθὼς καὶ ὁ χιλιάρχος ἐβοήθησεν εἰς τὸν Παῦλον. Ἐν τῷ ρά. ζητεῖ ἀπὸ τοὺς ἰδίους νὰ βεβαιωθῇ ὁ νόμος τοῦ βασιλέως Θεοδοσίου καὶ κατὰ τῶν Δονατιστῶν, ὁ διορίζων νὰ ζημιούνηται δέκα λίτρας χρυσοῦ ὅσοι χειροτονήσωσιν αἰρετικούς, ἢ χειροτονηθοῦν ἀπὸ αὐτοῦ, ἢ δεχθῶσιν αὐτοὺς νὰ λειτουργοῦν. Ἐν τῷ ρβ'. ζητεῖ νὰ ἀνανεωθῇ, καὶ νὰ κρητῆ κατὰ τῶν Δονατιστῶν ὁ νόμος ὁ διορίζων νὰ μὴ λαμβάνουν οἱ αἰρετικοί, οὔτε κληρονομίαν, οὔτε δωρεάν. Ἐν τῷ ργ'. ζητεῖ νὰ πεμφθῶσι γράμματα εὐχαριστικά, πῶς ἐγένετο ἐν τῇ Καρχηδόνι ἔνωσις τῶν Δονατιστῶν. Καὶ τελευταῖον ἐν τῷ ρί. διορίζει, ὅτι οἱ ἐκ τῶν Δονατιστῶν ἐπιστρέψαντες Ἀρχιερεῖς καὶ λαϊκοί, εἰ μὲν οἱ λαϊκοὶ αὐτοὶ θέλουν μετὰ τὴν ἐπιστροφήν νὰ ἔχουν τοὺς προτέρους αὐτῶν Ἀρχιερεῖς, νὰ μὴ κωλύωνται ἀπὸ τοῦτο. Ἐν δὲ τῷ ρκή. καὶ ρκθ'. περὶ τῶν τόπων διορίζει τῶν ὑπὸ τῶν Δονατιστῶν κατεχομένων, εἴτε πρὸ τῶν νόμων τῶν βασιλέων, εἴτε μετὰ τοὺς νόμους.

ΚΑΝΩΝ ΝΓ'. 56.

Περὶ τῆς πίστεως τοῦ ἐν Νικαίᾳ τρακτάτου ἠκούσαμεν, ἀληθὲς ἐστὶ περὶ τῶν μὴ γινομένων μετὰ τὸ ἄριστον ἀγίων, ἵνα ἀπὸ νηστικῶν, ὡς ἐστὶν ἄξιον, προσφέρωνται, καὶ τότε ἐβεβαιώθη.

Τῆς ε'. κθ'. τῆς ἐν Καρθ. μή.

(1) Δονατισταὶ ὀνομάζονται ἀπὸ Δονάτου τινὸς ἐν τῇ Ἀφρικῇ ἀναφανέντος, ὅστις δυσσεβῶς ἐνόμιζεν, ὅτι οἱ ὄντες ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἀμαρτωλοὶ μεταδίδουσιν εἰς τοὺς ἄλλους ἀπὸ τὰς ἀμαρτίας των, καθὼς μεταδίδουσι τὰ ἀσθενῆ μέλη τοῦ σώματος τὴν νόσον εἰς τὰ μέλη τὰ ὑγιᾶ, καὶ διὰ τοῦτο ἐδογματίζον ὅτι οἱ ἀμαρτάνοντες πρέπει νὰ ἐκκόπτωνται ἀπὸ τὴν ὀλομέλειαν καὶ κοινωνίαν τῆς Ἐκκλησίας, καὶ μάλιστα ἐκεῖνοι οἱ Χριστιανοί, οἵτινες διὰ φόβον θανάτου ἔδιδαν εἰς τὸν καιρὸν τοῦ Διοκλητιανοῦ τὰ ἱερὰ βιβλία διὰ νὰ καοῦν. Οὗτος παρέδωκεν εἰς τοὺς ἀκολουθοῦσας αὐτοῦ, ὅταν ἔχουν νὰ μεταλάβουν, νὰ κρατοῦν εἰς τὸ χεῖρ των κόκκαλον τι ἀνθρώπινον, τὸ ὅποιον πρότερον νὰ ἀσπάζωνται, καὶ ἔπειτα νὰ μεταλαμβάνουν. Κατὰ τῶν Δονατιστῶν διάφοροι Σύνοδοι ἐγένοντο καὶ ἐν Ἰταλίᾳ, μάλιστα δὲ εἰς τὴν Ἀφρικὴν, κατ' αὐτῶν συνέγραψαν πολλοὶ ἄγιοι, μάλιστα δὲ ὁ θεῖος Αὐγουστίνος καὶ ὁ Ἱερώνυμος δὲ γράφων κατὰ Δου-

κιφριανῶν, καὶ κατὰ Δονατιστῶν γράφει, ὡς ἂν ὅπου ἐκεῖνοι τὰ αὐτὰ αἰρεσιώδη φρονήματα εἶχον τῶν Δονατιστῶν. Σημειῶσαι δὲ ὅτι εὑρίσκεται σχόλιον περὶ τῶν Δονατιστῶν λέγον, ὅτι αὐτοὶ νὰ μὴ ᾔνοι ἄλλοι, παρὰ οἱ Μασσαλιανοί, ἧτοι οἱ Βυβήται, ἐπειδὴ καὶ ἡ Μασσαλία ἀντίπερα εἶναι τῆς Λιβύης, πρὸς τὰ μέρη τῆς Ρώμης τῆς ἐπὶ Τίβερι τῷ ποταμῷ. Ἐλεγον δὲ πρὸς τοῦτοισ οὔτοι, ὅτι ἡ πρότερον οὔσα θεωρητικὴ Ἐκκλησία ἐξέλιπε, καὶ τῶρα εὑρίσκεται αὕτη μόνον ἐν τῇ συνάξει αὐτῆς. Παρὰ τῶν Δονατιστῶν δὲ καὶ οἱ Λουθηροκαλβίνοι τὸ φρόνημα τοῦτο ἤρανίσθησαν (Δοσιθ. σελ. 1156. τῆς Δωδεκαβίβλ.). Ὁ δὲ ἅγιος Ἐπιφάνιος αἰρεσεῖ νθ'. λέγει, ὅτι οἱ Δονατισταὶ ἐφρόνον τὰ τοῦ Ἀρείου, ἧτοι εἰς αὐτὴν τὰ πρῶτα, ἢ λέγουσι, τῆς πίστεως δόγματα ἔσφαλον, διὰ τοῦτο καὶ ἦσαν ὕχι μόνον σχισματικοί, ἀλλὰ καὶ αἰρετικοί, καθὼς τοὺς ὀνομάζει καὶ ἡ παρούσα Σύνοδος ἐν τῷ ἔς'. Κανόνι αὕτης.

Ἑρμηνεία.

Τρακτάτον λατινικῶς θέλει νὰ εἰπῇ βούλευμα καὶ σκοπός, κατὰ τὸν Ζωναρᾶν, δοκιμασία δὲ καὶ ἐξέτασις κατὰ τὸν Βαλσαμῶνα (1). Λέγει οὖν ὁ παρὼν Κανὼν, ὅτι ἐν τῇ περὶ πίστεως ἐξετάσει καὶ δοκιμασίᾳ ὅπου ἔκαμεν ἡ ἁ. Σύνοδος, ἠκούσαμεν ὅτι καὶ τοῦτο ἐβεβχιώθη, τὸ νὰ μὴ προσφέρωνται τὰ ἅγια Μυστήρια, ἤτοι τὸ νὰ λειτουργοῦν οἱ Ἱερεῖς ἀφ' οὗ φάγουν, ἀλλὰ νηστικοί. Τοῦτο ὅμως ἐν τοῖς Κανόσι τῆς ἁ. Συνόδου οὐχ εὐρίσκειται. Ὅρα καὶ τὸν κθ'. τῆς ς'.

ΚΑΝΩΝ ΝΖ'. 57.

Ἄπος. ιδ'.
κζ'. μζ'. ξη.
τῆς ἁ. καὶ β'.
θ'. τῆς Ἀντ.
ε. τῆς Καρθ.
ξβ'. ρς'. πγ'.
ιθ' ρ'. ρς'. ρζ'.

Ὅστε μὴ ἐξεῖναι γίνεσθαι ἀναβαπτίσεις, ἢ ἀναχειροτονήσεις, ἢ μετακινήσεις Ἐπισκόπων, καὶ ἵνα ὁ τῇ πράξῃ ὑπομνήσει τῆς ὑμετέρας ἀγιωσύνης πειθαρχῆσαι μὴ θελήσας, καὶ διορθώσασθαι τὸ ἀσυγχώρητον, αὐθεντία ἀρχοντικῆ παραχρῆμα κωλυθῆ, καὶ φυλαχθέντος τοῦ τύπου τῆς καταστάσεως, μὴ κριθῆ τῆς Συνόδου ὑπάρχων.

Ἑρμηνεία.

Προσάξει ὁ παρὼν Κανὼν, ὅτι οὔτε οἱ παρὰ τῶν ὀρθοδόξων βαπτισθέντες νὰ βαπτίζωνται β'. κατὰ τὸν μζ'. Ἀποστολικόν, οὔτε οἱ παρὰ τῶν ὀρθοδόξων χειροτονηθέντες νὰ χειροτονοῦνται δευτέραν φοράν, κατὰ τὸν ξη'. Ἀποστολικόν, οὔτε οἱ Ἐπίσκοποι νὰ μεταβαίνουν ἀπὸ μίαν ἐπαρχίαν εἰς ἄλλην, κατὰ τὸν ιδ'. Ἀποστολικόν, οὗς καὶ ἀνάγνωθι μετὰ τῆς παραλλήλου συμφωνίας τῶν λοιπῶν Κανόνων. Ἐπειδὴ δὲ Ἐπίσκοπός τις Κρεσώνιος ὀνόματι, ἀφήσας τὴν ἐπισκοπὴν του ἐπέβη εἰς ξένην, Βεκένην ἐπονομαζομένην, καὶ πολλάκις διὰ τοῦτο παραγγελλεῖς νὰ τὴν ἀφήσῃ δὲν ἠθέλησε, διορίζει ὁ παρὼν Κανὼν, ὅτι οὗτος, ὡς μὴ θελήσας νὰ ὑπακούσῃ καὶ νὰ διορθώσῃ τὸ ἀσυγχώρητον τοῦτο κακόν, νὰ διωχθῆ ἀπὸ τὴν ξένην Ἐκκλησίαν μὲ δύναμιν τῶν ἀρχόντων ἐξωτερικῆν. Πλὴν ἐὰν ἐφυλάχθῃ εἰς αὐτὸν ὁ τύπος τῆς καταστάσεως, ἤτοι ἐὰν αὐτὸς ὑπεμνήσθῃ κατὰ τοὺς Κανόνας, καὶ ἔμεινεν ἀπειθής, νὰ ἀπορριφθῆ πρῶτον ἐξω τῆς Συνόδου τῶν Ἐπισκόπων, καὶ νὰ καθαιρεθῆ, καὶ ἔπειτα οὕτω καθηρημένος, ὡς λαϊκὸς ἤδη ὢν, νὰ παραδοθῆ εἰς τὸν ἀρχοντα. Ὅρα καὶ πάντας τοὺς εἰς τὸ περιθώριον Ἀποστολικούς.

Ἄπος. ἁ.
τῆς ἁ. δ'. τῆς
ς'. γ'. τῆς ἐν
Ἀντιοχ. ιθ'.
τῆς Καρθ. ιγ'.
τὰ ὑπομνήμ.
περὶ Ἀγαπ.
καὶ Βαγαδ.

ΚΑΝΩΝ ΝΗ'. 58.

Ὁ ἀρχαῖος τύπος φυλαχθήσεται, ἵνα μὴ ἤττονες τριῶν τῶν ὀρισθέντων εἰς χειροτονίαν Ἐπισκόπων ἀρκέσωσι.

Ἑρμηνεία.

Πρέπει νὰ φυλλάττεται ὁ παλαιὸς Κανὼν τῶν Ἀποστόλων καὶ τῶν καθεξῆς Συνόδων, καὶ μάλιστα ὁ δ'. τῆς ἁ. εἰς τὴν ὁποίαν ὑπόσχεται νὰ ἀκολουθῆ αὕτη ἡ Σύνοδος ἐν τῇ ἁ. αὐτῆς Κανόνι, καθὼς διορίζει ὁ παρὼν Κανὼν, ἵνα ὀλιγώτεροι ἀπὸ τρεῖς Ἀρχιερεῖς ἄλλον Ἀρχιερέα νὰ μὴ χειροτονοῦσι διὰ τῆς τῶν ἱερῶν εὐχῶν τελειουργίας (2). Ὅρα καὶ τὸν ἁ. Ἀποστολικόν.

ΚΑΝΩΝ ΝΘ'. 59.

Ἄπος, ξα.
τῆς ς'. β'.
τῆς ἐν Καρθ.
ρλῆ.

Ὅστε, ἐὰν ποτε πρὸς ἐπιλογὴν Ἐπισκόπου προέλθωμεν καὶ ἀναφυῆ τις ἀναλογία, ἐπειδὴ τὰ τοιαῦτα παρ' ἡμῖν ἐτρακταίσθησαν, τολμηρὸν εἶναι λοιπὸν τρεῖς μόνους πρὸς τὸ καθᾶραι τὸν χειροτονηθησόμενον εὐρεθῆναι, ἀλλὰ τῷ προλεχθέντι ἀριθμῷ προστεθῆ εἰς καὶ δύο, καὶ ἐπὶ αὐτοῦ τοῦ λαοῦ, οὗ μέλλει χειροτονεῖσθαι, ἐξετασθῶσι πρῶτον τὰ πρόσωπα τῶν ἀντιλεγόντων ὕστερον γὰρ καὶ τὰ προτεθειμένα συζευχθῶσι, καὶ ὅτε καθαρὸς φανείη ἐπὶ δημοσίας προσόψεως, εἴθ' οὕτω χειροτονηθεῖ.

Ἑρμηνεία.

Καὶ αὗτος ὁ Κανὼν ἀκόλουθός ἐστιν εἰς τὸν ἀνωτέρω· λέγει γὰρ, ὅτι ἀνίσως οἱ τρεῖς Ἐπίσκοποι οἱ ἀρκετοὶ εἰς χειροτονίαν, οἱ αὐτοὶ τρεῖς διαλέξουν καὶ ψηφίσουν τὸν μέλλοντα γενέσθαι Ἀρχιερέα, (καὶ δεῖ τὸν

(1) Ἡ Τρακταίξω, τὸ πραγματεύομαι. Ὅθεν καὶ τρακτάτα τὰ πρακτικά τινος κινήσεως, εἴτε Συνόδου. Ὅστε τὸ, τοῦ ἐν Νικαίᾳ τρακτάτου, τῆς ἐν Νικαίᾳ πραγματείας περὶ τῆς πίστεως βούλεται εἰπεῖν.

(2) Πιθανώτερον εἶναι, ὅτι νὰ λέγῃ ὁ Κανὼν οὗτος περὶ τῆς διὰ τῶν εὐχῶν τελειώσεως τοῦ Ἐπισκόπου, ἢ περὶ ψήφου, δια-

τι ἀναφέρουσι τὰ πρακτικὰ τῆς Συνόδου ταύτης, ὅτι αἱ τοιαῦται χειροτονίαι ἐγίνοντο ἐν Κυριακῇ, ὅτε λειτουργία ἐγένετο, καθ' ἣν ἐχειροτονοῦντο οἱ ἄξιοι. Δὲν εἶναι ὅμως ἄτοπον νὰ νοησῶμεν ὅτι καὶ περὶ ψήφου λέγει· ὁ γὰρ ἀκόλουθος Κανὼν λέγει ὅτι καὶ τρεῖς μόνου ψηφίζουσιν Ἐπίσκοπον.

δ' τῆς α.) γένη δὲ ἀπὸ ἄλλους ἀντιλογία κατηγοριῶν τινῶν ἐναντίον τοῦ ὑποψήφιου (καθὼς τοιαῦτα ἀκολουθήσαντα πολλάκις ἐτρακταίσθησαν, ἤτοι ἐξετάσθησαν ἀπὸ ἡμᾶς), δὲν πρέπει οἱ τρεῖς μόνοι ἐκεῖνοι νὰ κρίνουν καὶ νὰ ἀθωώσουν αὐτὸν, ἀλλὰ νὰ ᾔναι μὲ αὐτοὺς καὶ ἄλλος ἓνας ἢ δύο Ἐπίσκοποι. Καὶ α. μὲν νὰ ἐξετάζου ἐμπροσθεν τοῦ λαοῦ, εἰς τὸν ὁποῖον μέλλει νὰ χειροτονηθῇ ὁ ὑποψήπιος, τὰ πρόσωπα τῶν κατηγορῶν ποίας ὑπολήψεως εἶναι, (περὶ οὗ δὲρα τὸν οὐδ'. Ἀποστολ.) καὶ ἂν αὐτοὶ ᾔναι ἀδιάβλητοι, τότε νὰ ἐξετάζου καὶ τὰς κατηγορίας τὰς προβαλλομένας ὑπ' αὐτῶν καὶ ἀφ' οὗ ὁ ὑποψήπιος φανῇ καθαρὸς ἀπὸ τὰς κατηγορίας ἐμπροσθεν εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ λαοῦ, τότε νὰ χειροτονηθῇ Ἐπίσκοπος. Ἀνάγνωθι καὶ τὸν ξα. Ἀποστολικόν.

ΚΑΝΩΝ Ε'. 60.

Ὅστε ἐν ἐκάστοις ἐνιαυτοῖς συνέρχεσθαι πρὸς τὸ συζητεῖν, καὶ ὅταν εἰς ἐν συνέλωμεν, τότε διαδοθήσεται τοῦ ἁγίου Πάσχα ἡ ἡμέρα διὰ τῶν εὐρεθησομένων ἐν τῇ Συνόδῳ τοποτηρητῶν.

Ἑρμηνεία.

Ἀποσ. λζ'. τῆς α. ε. τῆς δ'. ιθ'. τῆς ς'. ἢ τῆς ζ'. ς. τῆς ἐν Καρθ. κς'. ξ'. ξα. πά. πδ'. πει. ρδ'.

Οὐδὲν ἄλλο διηρῖζει ὁ παρὼν Κανὼν, πᾶρξ ὅτι νὰ γίνεται Σύνοδος κάθε χρόνον διὰ τὴν ἐξέτασιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑποθέσεων, καὶ ὅτι ἀπὸ τὴν Σύνοδον ταύτην διὰ τῶν ἐν αὐτῇ εὐρισκομένων τοποτηρητῶν τῶν Ἐπισκόπων, νὰ κοινολογῆται εἰς ὅλους πότε ἔχει νὰ τύχῃ ἡ κατ' ἔτος ἡμέρα τοῦ ἁγίου Πάσχα (1). Ὅρα καὶ τὸν λζ'. Ἀποστολικόν, ἀλλὰ δὴ καὶ τὸν ζ'.

ΚΑΝΩΝ ΕΑ'. 61.

Ὅφείλομεν ἐκάστην ἐπαρχίαν ἐν τῷ καιρῷ τῆς Συνόδου ἐπισκέπτεσθαι.

Ἑρμηνεία.

Ἀποσ. λζ'. τῆς α. ε. τῆς δ'. ιθ'. τῆς ς'. ἢ τῆς ζ'. ς. τῆς Ἀντιοχ. κ'. τῆς ἐν Καρθ. κς'. ξ'. πά. πδ'. πει.

Ἀλλὰ καὶ ὁ παρὼν Κανὼν, ἐν τῷ καιρῷ τῆς ἐνιαυσίας ταύτης Συνόδου προστάζει νὰ ἐπισκέπτεται κάθε ἐπαρχία, ἤτοι νὰ γίνεται ἐξέτασις περὶ τῶν ἐν αὐταῖς ἀναφυομένων ὑποθέσεων, τῶν ἐν τῇ Συνόδῳ τοποτηρητῶν, εἰς κάθε μίαν πορευομένων αὐτοπροσώπως, καὶ θεωρούντων αὐτάς. Ὅρα καὶ τὸν λδ'. Ἀποστολικόν.

ΚΑΝΩΝ ΕΒ'. 62.

Ἐν πολλαῖς Συνόδοις ὄρισται συνεδρίῳ ἱερατικῷ, ἵνα τὰ πλήθη τὰ ἐν ταῖς παροικίαις ἀπὸ τῶν Ἐπισκόπων κατεχόμενα τὰ ἴδιον Ἐπίσκοπον μηδέποτε ἐσχηκότα εἰμὴ κατὰ συναίνεσιν τοῦ Ἐπισκόπου, παρ' οὗ ἐξ ἀρχῆς κατέχονται, μὴ λαμβάνειν ἰουνατὰς ἰδίους, τουτέστιν Ἐπισκόπους, ἐπειδὴ τινες δηλαδὴ τυραννίδος τινὸς ἐπιτετυχηκότες, τὴν τῶν ἀδελφῶν κοινωνίαν ἀποστρέφονται. Καὶ ὅταν δὲ ἀποφασισθῶσιν, ὡσανεὶ τινι παλαιᾷ τυραννίδι, δεσποτείας ἑαυτοῖς ἐκδικουσί, πολλοὶ δὲ ἐκ τῶν Πρεσβυτέρων φυσιούμενοι καὶ μωροὶ, τοὺς ἀχένας ἐπανιστῶσι κατὰ τῶν οικείων Ἐπισκόπων, τὸ πλῆθος συμποσίαις καὶ κακοῖσιν συμβουλίαις διεγείροντες, ὡς ἀτάκτῳ εὐνοίᾳ τούτους ἑαυτοὺς ἰουνατὰς καθιστάνειν. Ὅφείλομεν οὖν παντὶ τρόπῳ ἀγωνίσασθαι τούτοις μὴ μόνον τὰς τοιαύτας διοικήσεις μὴ φυλάττεσθαι, ἀλλὰ μηδὲ τὰς ἰδίας Ἐκκλησίας τὰς κακῶς εἰς αὐτοὺς περιελθούσας, καὶ ἵνα αὐθεντικῶς δημοσίᾳ ἐκβάλλωνται, καὶ αὐτῇ τῇ τῶν πρωτευόντων καθέδρᾳ ἀποκινῶνται.

Ἑρμηνεία.

Διορίζει ὁ παρὼν Κανὼν, ὅτι τὰ πλήθη τῶν χριστιανῶν ἐκείνων, ὁποῦ ἀνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς δὲν εἶχον ξεχω-

(1) Ἀπορίας ἄξιον εἶναι, διὰ τί λέγει ἐδῶ ὁ Κανὼν ὅτι εἰς κάθε ἐνιαυσίαν Σύνοδον νὰ φανερώνηται πότε ἔχει νὰ πείσῃ τὸ Πάσχα κατ' ἔτος, εἰς καιρὸν ὁποῦ ἢ α. Σύνοδος ἐποίησε τὸν περὶ τοῦ Πάσχα ὄρον, κατὰ τὸν α. Ἀντιοχείας, ταυτὸν εἰπεῖν τὸ περὶ τοῦ Πάσχα Κανόνιον, διὰ νὰ μὴ χρειάζεται πλεον κατ' ἔτος νὰ γίνεται περὶ τούτου συζήτησις, καὶ μάλιστα εἰς καιρὸν ὁποῦ ὁ α. Κανὼν τῆς παρουσίας Συνόδου λέγει, ὅτι οἱ τῆς α. Συνόδῳ παρόντες Ἀφρικανοὶ Πατέρες ἔφερον μαζὴ τους τὰ ἴσα τῶν ὀρισθέντων ἐπ' ἐκείνης εἰς τὴν Ἀφρικὴν; Πρὸς λύσιν τῆς ἀπορίας λέγομεν, ὅτι ἴσως οἱ Ἀφρικανοὶ Πατέρες ἔφερον μαζὴ των μόνον τοὺς Κανόνας καὶ τὸν περὶ πίστεως ὄρον τῆς α. Συνόδου,

ἀλλ' ὅχι καὶ τὰ πρακτικὰ τῆς αὐτῆς, μέσα εἰς τὰ ὁποῖα, κατὰ τὸν Βαλσαμῶνα, τὸ περὶ τοῦ Πάσχα Κανόνιον περιείχετο, ὡς νῦν ὄραται εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ Γελασίου πρακτικὰ τῆς α. Συνόδου. Ἴσως δὲ καὶ διατι δὲν ἦτον ἀκόμη τόσο καλὰ κοινολογημένον τὸ Κανόνιον αὐτὸ, ἀκολουθῶς δὲ καὶ οὐδὲ κατὰ ἀκριβείαν ληπτὸν, οὐδὲ εἰς τοιαύτην εὐκόλον μέθοδον, ὡς ἔχει τώρα, καὶ διὰ τοῦτο ἐχρειάζετο σκέψεως συνοδικῆς. Δι' ὅ, ὡς καὶ ἡ Σύνοδος αὐτῆ ἀποροῦσα περὶ τῆς ἡμέρας τοῦ Πάσχα, ἔγραψεν εἰς τὸν Ἀλεξανδρείας Κύριλλον καὶ παρ' ἐκείνου ἔμαθεν αὐτὴν, καθὼς φαίνεται ἐν τῇ πρὸς τὴν Σύνοδον ταύτην τοῦ ἁγίου Κυρίλλου ἐπιστολῇ.

ριστὸν Ἐπίσκοπον εἰς τὴν πόλιν των, νὰ μὴ λαμβάνουσι τοῦτον (τὸν ὁποῖον ἰθὺντὴν ὀνομάζει, ὡς ὀδηγοῦντα τοὺς πιστοὺς πρὸς πίστιν καὶ ἀρετὴν), χωρὶς τὴν γνώμην καὶ ἄδειαν τοῦ ἄνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς ὀρίζοντος αὐτοὺς Ἐπισκόπου. Ἐπειδὴ δὲ πολλοὶ Ἐπίσκοποι ζητοῦντες νὰ ἐπισκοπεύουν εἰς τὰς τοιαύτας ἀνεπισκοπήτους πόλεις, ἀποφεύγουσι τὴν κοινωνίαν τῶν συνεπισκόπων αὐτῶν ἀδελφῶν (ὑπὸ τοὺς ὁποίους, ὡς φαίνεται, ἦσαν αἱ τοιαῦται πόλεις), καὶ ἀφ' οὗ ἀποδοκιμασθῶσι, καὶ φανεροὶ γένουν κατὰ τὴν κακίαν, ζητοῦν μὲ βίαν καὶ τυραννίαν νὰ δεσπόζωσι τὰς τοιαύτας πόλεις, ὡς ἔχοντες τάχα δίκαιον ἐκ παλαιᾶς συνηθείας, ἀλλὰ καὶ ἐπειδὴ πολλοὶ Πρεσβύτεροι σηκώνονται ἐναντίον εἰς τοὺς Ἐπισκόπους των, καὶ παρακινουσι τὸ πλῆθος μὲ τὰ συμπόσια ὁποῦ τοὺς κάμνουσι, καὶ τὰς κακὰς συμβουλάς, διὰ νὰ κατασταίνουσι τοὺς Πρεσβυτέρους τούτους Ἐπισκόπους ἐδικούς των, ἐλκόμενοι ἀπὸ μίαν τάχα πρὸς αὐτοὺς ἄτακτον καὶ παράνομον ἀγάπην, διὰ τούτους λοιπὸν ὄλους, λέγει, νὰ ἀγωνισθῆ ἡ Σύνοδος, ὥστε ὁποῦ ὄχι μόνον τὰ κακῶς διοικηθέντα ταῦτα νὰ μὴ φυλαχθῶν μηδὲ νὰ γίνωνται εἰς τὸ ἐξῆς, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὰς πόλεις ἐκεῖνας, τὰς ὁποίας ἐκράτησαν οἱ τοιοῦτοι τυραννικῶς, φανερὰ νὰ ἀποδιώκωνται, καὶ μὲ τῶν ἀρχόντων τὴν ἐξουσίαν, καὶ μὲ τῶν Μητροπολιτῶν ἢ Πατριαρχῶν. Ἡ τὸ, διοικήσεις νοεῖται, ὅτι οἱ μὲ τοιοῦτον τυραννικὸν τρόπον ἐπισκοπήσαντες, ὄχι μόνον νὰ ἀποδιώκωνται ἀπὸ τὰς ληστρικῶς ὑπ' αὐτῶν ἀρπαχθείσας πόλεις, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὰς προτέρας διοικήσεις αὐτῶν. Οἱ δὲ οὕτως ἀποδιωκόμενοι φανερὸν ὅτι καὶ καθιροῦνται, κατὰ τὸν νζ'. τῆς παρούσης. Ἀνάγνωθι καὶ τὸν κζ'. λα. λδ'. Ἀποστολικόν, καὶ τὸν ε'. τῆς Σαρδικῆς.

Τῶν Ἀποσ.
 ιε'. τῆς α'. ιε.
 ις'. τῆς δ'. ε.
 ι. κ'. κγ'. τῆς
 ς'. ιζ'. ιη'. τῆς
 ζ'. ιε'. τῆς Ἀν-
 τιοχ'. γ'. τῆς
 Σαρδικ. ιε. ις'.
 ιθ'. τῆς Καρθ.
 ιη'.

ΚΑΝΩΝ ΕΓ'. 63.

Ὅστε μηδένα Ἐπίσκοπον ἰδιοποιεῖσθαι ἀλλότριον Κληρικὸν παρὰ τὴν κρίσιν τοῦ προτέρου αὐτοῦ Ἐπισκόπου, εἰ δὲ μὴ γε, μὴ ἐπικοινωνῆ ἀλλοτρίοις.

Ἑρμηνεία.

Προστάζει ὁ παρὼν Κανὼν, ὅτι κανένας Ἐπίσκοπος νὰ μὴ οικειοποιηθῆ ξένον Κληρικόν, χωρὶς τὴν γνώμην καὶ ἀπολυτικὴν ἐπιστολὴν (ιε'. Ἀποστολ.) τοῦ ἐδικοῦ τοῦ Ἐπισκόπου. Εἰ δὲ καὶ δὲν φυλάξῃ τοῦτο, ἀς μὴ ἐπικοινωνῆ ἀλλοτρίοις. Τοῦτο δὲ διχῶς νοεῖται, ἢ ὅτι νὰ μὴ σφετερίζῃ τὸν ἀλλότριον αὐτὸν Κληρικόν, ἀλλὰ νὰ τὸν βιάξῃ νὰ ἐπιστρέφῃ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν του, ἢ ὅτι νὰ μὴ δέχεται εἰς κοινωνίαν ἀπὸ τοὺς ἄλλους Ἐπισκόπους, ὅ ἐστὶ νὰ γίνεταί ἀκοινωνήτος (1). Ὅρα καὶ τὸν ιε'. Ἀποστολικόν.

ΚΑΝΩΝ ΕΔ'. 64.

Ἀποσ. ιε. ις'. || Ἀεὶ ὑπῆρξεν ἡ αὐθεντία αὕτη τῶ ἁγίου τούτου, ἵνα ἔθεν ἤθελε καὶ περὶ οἰουδήποτε προεστράπη ὀνόματος, κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν ἐκάστης Ἐκκλησίας χειροτονῆ Ἐπίσκοπον. Ἀλλ' ἡ ἀγαθοθέλεια μεσάζει τὴν ἐξουσίαν, ὥστε ἀποθεραπεῦσαι ἑνὸς ἐκάστου Ἐπισκόπου τὸ πρόσωπον. Δι' ὃ ἐάν τις εὗρεθῆ ἔχων ἕνα μόνον Πρεσβύτερον καὶ αὐτὸν ἐπιτήδειον τῇ ἐπισκοπῇ, καὶ αὐτὸν τὸν ἕνα ὑφείλει δοῦναι πρὸς χειροτονίαν. Συνωθήσεται δὲ καὶ ὁ τοὺς πλείονας ἔχων Κληρικούς, ἕνα ἐξ αὐτῶν εἰς χειροτονίαν ἐκείνῳ δαψιλεύσασθαι.

Ἑρμηνεία.

Οἱ μὲν ἄλλοι Ἐπίσκοποι δὲν ἔχουν τὴν ἄδειαν νὰ λαμβάνουν ξένον Κληρικόν, χωρὶς τὴν γνώμην καὶ ἀπολυτικὴν ἐπιστολὴν τοῦ Ἐπισκόπου του, εἰς δὲ τὸν ὁρόνον τῆς Καρχηδόνας ἄνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς ἦτο τοῦτο τὸ προνόμιον, τὸ νὰ λαμβάνῃ ἀπὸ κάθε ἐπαρχίαν (2) Κληρικούς, καὶ ὁποιοῦνδήποτε κατ' ὄνομα ἐζήτει καὶ ἐπεθύμει κάθε ἐπαρχία ἢ ὑποκειμένη αὐτῷ, καὶ νὰ χειροτονῆ αὐτοὺς Ἐπισκόπους, ὡς λέγει ὁ παρὼν Κανὼν (καὶ ὄρα τὴν ἐρμηνείαν τοῦ ις'. Ἀποστολικοῦ). Ἡ καλὴ ὁμῶς θέλησις τοῦ Καρχηδόνας ἀπαιτεῖ νὰ μεταχειρίζεται τὸ προνόμιον αὐτὸ καὶ τὴν ἐξουσίαν μὲ μέσον τρόπον, ἦτοι νὰ μὴ λαμβάνῃ τοὺς ξένους Κληρικούς αὐτοὺς αὐθεντικῶς, ἀλλὰ νὰ θεραπεύῃ τὰς καρδίας τῶν Ἐπισκόπων των, καὶ μὲ τὴν γνώμην καὶ ἄδειαν αὐτῶν νὰ τοὺς λαμβάνῃ, διὰ τὸ εἰρηνικὸν καὶ φιλάδελφον. Ὅθεν, ἐάν εὗρεθῆ Ἐπίσκοπος ἔχων ἕνα καὶ μόνον Πρεσβύτερον ἄξιον διὰ Ἐπίσκοπον, πρέπει νὰ τὸν δίδῃ εἰς τὸν Καρθαγένης διὰ νὰ τὸν χειροτονῆ Ἐπίσκοπον. Ἐάν δὲ ἄλλος Ἐπίσκοπος ἔχει περισσοτέρους Κληρικούς εἰς τὴν ἐπισκοπὴν του, θέλει ἀναγκασθῆ καὶ αὐτὸς ἀμοιβαίως νὰ δίδῃ ἕνα ἀπὸ αὐτοὺς εἰς τὸν Ἐπίσκοπον ἐκεῖνον, διὰ νὰ χειροτονῆ αὐτὸν Πρεσβύτερον εἰς τὸν τόπον τοῦ δευτέρου Πρεσβυτέρου. Ὅρα καὶ τὸν ιε'. Ἀποστολ. μετὰ τῆς παραλλήλου σειρᾶς τῶν Κανόνων.

(1) Διὸ ἐν τοῖς πρακτικοῖς γέγραπται τῆς παρούσης Συνόδου, ὅτι ἀκοινωνήτον ἐποίησαν Ἰουλιανόν τινα Ἐπίσκοπον, διατί ἔλαβε τὸν Ἀναγνώστην τοῦ Ἐπιγονίου Ἐπισκόπου, καὶ ἐχειροτόνησεν αὐτὸν Διάκονον, ἕως οὗ νὰ ἐπιστρέφῃ αὐτόν.

(2) Κάθε ἐπαρχίαν, λέγει ὁ Κανὼν, τὴν ὑποκειμένην αὐτῷ, καὶ οὐχὶ τὴν ὑποκειμένην εἰς ἄλλου Πατριάρχου, ἢ αὐτονόμου Μητροπολίτου διοίκησιν, ἵνα μὴ συγχέωνται τὰ δίκαια τῶν Ἐκκλησιῶν.

ΚΑΝΩΝ ΕΒ'. 65.

Ἐκάστῳ Ἐπισκόπῳ τὸ πρέπον ἐφυλάχθη, ἵνα ἐκ τῆς συγκτησίας τῶν παροικιῶν μηδὲν ἀποδρεφθεῖη πρὸς τὸ ἴδιον κτήσασθαι Ἐπίσκοπον, εἰ μὴ κατὰ συναίνεσιν τοῦ ἐξουσίαν ἔχοντος. Ἐὰν δὲ αὐτὸς παραχωρήσῃ, ὥστε τὴν αὐτὴν διοίκησιν ἐπιτραπέυσαν ἴδιον κτήσασθαι Ἐπίσκοπον, εἰς τὰς λοιπὰς τὸν προχειρισθέντα μὴ ἐπιβαλέσθαι διοικήσεις, διότι μία ἐκ τοῦ σώματος τῶν πολλῶν ἀφαιρεθεῖσα, αὐτὴ καὶ μόνη ἠξιώθη τιμὴν ἰδίας ἐπισκοπῆς ἀναδέξασθαι.

|| Τῆς Σαρδικ. 5'. τῆς Καρθ. 66'. ρθ'.

Ἑρμηνεία.

Ἐπειδὴ εἰς κάθε Ἐπίσκοπον ἐδηλώθη ἡ ἀρμόζουσα ὅλη ἐπικράτεια, δὲν πρέπει νὰ ἀποσπᾶται ἀπὸ τὴν ὁλόκληρα τῆς ἐπαρχίας καὶ μὴ ἐνορίας μικρὰ, καὶ νὰ λαμβάνη χωριστὸν Ἐπίσκοπον, χωρὶς τὴν γνώμην καὶ ἄδειαν τοῦ τῆς ἐπαρχίας ὅλης Ἐπισκόπου, ταῦτὸν εἰπεῖν τοῦ Μητροπολίτου, κατὰ τὸν Κανὸνα τούτου. Ἐὰν δὲ ὁ Μητροπολίτης δώσῃ τὴν ἄδειαν νὰ γένη τοῦτος ὁ νέος Ἐπίσκοπος, δὲν πρέπει νὰ σφετερίζῃ αὐτὸς ἄλλας ἐνορίας καὶ χωρὶς τῆς Μητροπόλεως, ἐπειδὴ ἀπὸ τὴν ὁλομέλειαν τοῦ σώματος τῆς ὅλης ἐπαρχίας ἐνα μὲλος μόνον καὶ τόπος ἐχωρίσθη καὶ ἠξιώθη νὰ γένη Ἐπισκοπὴ, εἰς τὸ ὁποῖον μόνον πρέπει νὰ ἐμμένῃ ὁ νέος Ἐπίσκοπος, τὰ δὲ ἄλλα πάντα μέλη τῆς ἐνορίας πρέπει νὰ ᾖναι ὑποκείμενα εἰς τὴν α. κεφαλὴν, τὸν Μητροπολίτην δηλ. καὶ ἀπὸ ἐλεῖνον νὰ μένουσιν ἀναφίρετα. Ὅρα καὶ τὸν 5'. Σαρδικῆς.

ΚΑΝΩΝ ΕΓ'. 66.

Ὅστε τοὺς παρὰ τοῖς Δονατισταῖς μικροὺς βαπτιζομένους, μηδέπω δυναμένους γινώσκειν τῆς πλάνης αὐτῶν τὸν ὄλεθρον, μετὰ τὸ εἰς κείραν λογισμοῦ δεκτικὴν παραγενέσθαι, ἐπιγνωσθείσης τῆς ἀληθείας, τὴν φαυλότητα ἐκείνων βδελυττομένους, πρὸς τὴν καθολικὴν τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησίαν τὴν ἀνα πάντα τὸν κόσμον διακεχυμένην, τάξει ἀρχαία διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῆς χειρὸς ἀναδεχθῆναι τοὺς τοιούτους ἐκ τοῦ τῆς πλάνης ὀνόματος, μὴ ὀφείλῃν ἐμποδίζεσθαι εἰς τάξιν κληρώσεως, ὅποταν τὴν ἀληθινὴν Ἐκκλησίαν ἰδίαν αὐτῶν ἐλογίσαντο τῇ πίστει προσηρόμενοι, καὶ ἐν αὐτῇ τῷ Χριστῷ πιστεύσαντες, τῆς Τριάδος τὰ ἁγιάσματα ὑπεδέξαντο, ἅτινα πάντα ἀληθῆ καὶ ἅγια καὶ θεῖα εἶναι δῆλόν ἐστι, καὶ ἐν τούτοις πᾶσαν τὴν τῆς ψυχῆς ἐλπίδα ὑπάρχειν, κἂν εἰ τὰ μάλιστα οὖν καὶ ἡ τῶν αἵρετικῶν προληφθεῖσα τόλμα, τῷ ὀνόματι τῆς ἀληθείας ἐναντιούμενά τινα παραδιδόναι προπετεύεται. Ταῦτα ἐπειδὴ ἀπλᾶ εἰσιν, ὡς διδάσκει ὁ ἅγιος Ἀπόστολος λέγων «εἰς Θεός· μία πίστις· ἐν βάπτισμα». [Ἐφεσ. δ'. 5'.] Καὶ τὸ ὀφείλον πρὸς ἅπαξ δίδεσθαι, ἐπαναληφθῆναι οὐκ ἐξεστίν, ἀναθεματιζομένου τοῦ τῆς πλάνης ὀνόματος, διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῆς χειρὸς ἀναδεχθῶσιν εἰς τὴν μίαν Ἐκκλησίαν, τὴν ὡς εἴρηται, περιστερὰν, [Ἄσμα ἁσμάτων 5'. 9.] καὶ μόνην μητέρα τῶν Χριστιανῶν, ἐν ἧ πάντα τὰ ἁγιάσματα σωτηριωδῶς αἰώνια καὶ ζωτικὰ παραλαμβάνονται, ἅτινα τοῖς ἐπιμένουσιν ἐν τῇ αἵρεσει, μεγάλην τῆς καταδίκης τὴν τιμωρίαν πορίζουσιν, ἵνα ὅπερ ἦν αὐτοῖς ἐν τῇ ἀληθείᾳ πρὸς τὴν αἰωνίαν ζωὴν ἀκολουθητέον φωτεινότερον, τοῦτο γένηται αὐτοῖς ἐν τῇ πλάνῃ σκοτεινότερον καὶ πλέον καταδεδικασμένον. Ὅπερ τινὲς ἐφυγον, καὶ τῆς Ἐκκλησίας τῆς καθολικῆς μητρὸς τὰ εὐθύτατα ἐπιγνόντες, πάντα ἐκεῖνα τὰ ἅγια Μυστήρια, φίλτρον τῆς ἀληθείας ἐπίστευσαν καὶ ὑπεδέξαντο. Τοῖς τοιούτοις, ὅταν δοκιμὴ χρηστοῦ βίου προτέλθῃ, καὶ κληρὸς ἀναμφιβόλως πρὸς ὑπουργίαν τῶν Ἁγίων προσκυρωθήσεται, καὶ μάλιστα ἐν τῇ τοσαύτῃ τῶν πραγμάτων ἀνάγκῃ οὐδεὶς ἐστίν ὁ μὴ τοῦτο παραχωρῶν. Εἰ δὲ τινες τοῦ αὐτοῦ δόγματος Κληρικοὶ μετὰ τοῦ πλήθους καὶ τῶν τιμῶν αὐτῶν πρὸς ἡμᾶς μετελθεῖν ποθήσουσιν, οἵτινες τῷ ἔρωτι τῆς τιμῆς συμβουλεύσουσι πρὸς ζωὴν, καὶ κατέχουσι πρὸς σωτηρίαν· ἀλλὰ τοῦτο καταληπτέον κρίνομεν τῇ μείζονι κατανοήσει, ψηφίζομένων τῶν προλεχθέντων ἀδελφῶν, ἵνα τῇ συνετωτέρᾳ αὐτῶν βουλῇ, τῆς ἡμετέρας ἀναφορᾶς τὸν λόγον διαγνώσι, καὶ ἡμᾶς βεβαιῶσαι καταξιώσωσιν εἰς τὸ ὀφείλον περὶ τούτου τοῦ πράγματος παρ' ἡμῶν τυπωθῆναι. Μόνον δὲ περὶ τῶν ἐν νηπιότητι βαπτισθέντων ἀρχούμεθα, ἵνα εἰ ἀρέσκει αὐτοῖς, τῇ ἡμετέρᾳ συναίνεσιν προαιρέσει περὶ τοῦ χειροτονεῖσθαι τούτους.

|| Ἄποσ. μς'. μζ. 5'. τῆς α. ἡ τῆς 6'. ζ'. τῆς 5'. 46. Καρθ. νέ. οε. ος'. ος'. οη. 4θ'. ρ'. ρά. ρβ'. ργ'. ρι ρκή, ρκθ'.

Ἑρμηνεία.

Ὁ παρὼν Κανὼν δρίζει, ὅτι ἀνίσως οἱ ἀπὸ τοὺς Δονατιστὰς ἐν τῇ νηπιότητι βαπτιζόμενοι, ἀφ' οὗ ἐλθούντες εἰς ἡλικίαν καὶ διάκρισιν, γνωρίσουσιν μὲν τὴν ἀλήθειαν τῆς ὀρθοδοξίας, μισήσουσιν δὲ τὴν κακοδοξίαν, οὕτως λέγω, ὡσάν ὅπου ἐβάπτισθησαν εἰς τὸ βάπτισμα τὸ κατὰ τὴν παράδοσιν δηλ. τελούμενον τῶν ὀρθοδόξων, (ὅπερ ἐστίν ἐν, καθὼς λέγει ὁ Παῦλος) δὲν πρέπει νὰ δευτεροβαπτίζωνται, ἀλλὰ νὰ ἀναθεματίζωσι τὴν αἵρεσιν τοῦ Δονα-

του, και οὕτω μετὰ τὴν ἐπίθεσιν τῆς χειρὸς τοῦ Ἀρχιερέως ἢ Ἱερέως, κατὰ τὴν παλαιὰν τάξιν τῆς Ἐκκλησίας, (ὄρα τὸν ἦ. τῆς α.) νὰ δέχωνται εἰς τὴν καθολικὴν Ἐκκλησίαν, τὴν ἐξηπλωμένην εἰς ὅλον τὸν κόσμον, τὴν κοινὴν μητέρα πάντων τῶν Χριστιανῶν, καὶ μίαν τελείαν περιστέραν τοῦ Χριστοῦ, κατὰ τὸ Ἄσμα. Ἐὰν δὲ οἱ οὕτω προσδεχθέντες δείξωσι καὶ ζωὴν ἐνάρετον, ἀξίαν χειροτονίας καὶ Κλήρου, πρέπει ἀναμφιβόλως καὶ νὰ χειροτονῶνται· πρῶτον μὲν ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἐμποδισθοῦν ἀπὸ τὸν Κλήρον, ἐπειδὴ καὶ ἦσαν πρότερον αἰρετικοί· τὴν αἵρεσιν γὰρ ἀποστραφέντες, ἐγνώρισαν ἐδικὴν τῶν τὴν καθολικὴν καὶ ἀληθινὴν Ἐκκλησίαν, ἐπίστευσαν ὀρθοδόξως εἰς τὸν Χριστὸν, καὶ ὡς ἀληθῆ καὶ ἄγια ἐδέχθησαν μετὰ πόθου καὶ ἀγάπης ἀψευδοῦς τὰ ἁγιάσματα τῆς Τριάδος (1), ἧτοι τὰ ἄχραντα Μυστήρια, εἰς τὰ ὁποῖα κρέμαται ὅλη ἡ τῆς ψυχῆς ἐλπίς καὶ σωτηρία. Καὶ εἰς μὲν τοὺς ἐπιμένοντας εἰς τὴν αἵρεσιν σκότος καὶ καταδίκη περισσοτέρα ταῦτα γίνονται, εἰς δὲ τοὺς ὀρθοδόξους, φῶς καὶ ζωὴ αἰώνιος (ἀγκαλιὰ καὶ ἡ τῶν αἰρετικῶν τόλμη καὶ φατρία ἀυθαδιάζει νὰ παραδίδῃ τάχα καὶ αὐτὴ μυστηρία τῶν, ἢ ἐναντία εἰς τὸ ὄνομα τῆς ἀληθείας, ἢ ἔχοντα μὲν ὄνομα ἀληθείας, κατὰ τὸ πρᾶγμα δὲ ὄντα ψευδῆ καὶ θείας χάριτος ἔρημα.)· δεύτερον δὲ πρέπει οὗτοι νὰ χειροτονοῦνται καὶ διὰ τὴν μεγάλην ἀνάγκην καὶ ἔνδειαν ὅπου ἔχει ἡ Ἀφρικὴ ἀπὸ Ἱερωμένων καὶ Κληρικῶν (2). Ἀνίσως δὲ οἱ τῶν Δονατιστῶν Κληρικοί καὶ Ἱερεῖς θελήσουν νὰ ἔλθουν εἰς τὴν ὀρθοδοξίαν μὲ τοὺς ὑποκειμένους αὐτοῖς λαοὺς, μετὰ κληρικάτα τῶν, οἵτινες μάλιστα διὰ νὰ ἔχουσι ταῦτα, καὶ ἐν τῇ ὀρθοδοξίᾳ, συμβουλεύουσι τοὺς λαοὺς νὰ ἐπιστραφῶσιν. Ἄν, λέγω, τοῦτο γένη, τί ποιητέον; ἀλλὰ τοῦτο, ἐπιφέρει ὁ Κανὼν, ἔχει νὰ σαφηνισθῆ εἰς ἡμᾶς μετὰ ταῦτα ἀπὸ τὸν Πάπαν Ἀνστώσιον, καὶ Βενέριον Μεδιολάνων. (3) Ἡμεῖς δὲ μόνον ἀρκούμεθα κατὰ τὸ παρὸν νὰ μᾶς φανερώσουν οἱ αὐτοί, ἂν τοὺς ἀρέσκη νὰ χειροτονοῦνται οἱ ἀπὸ Δονατιστῶν ἐπιστρέφοντες. Ὁρα καὶ τὸν ν. τῆς παρούσης, τὸν μς' καὶ μζ'. καὶ ζή. Ἀποστολικόν.

ΚΑΝΩΝ ΕΖ'. 67.

Τῆς ἐν Καρ-
θαγ. 48'. || Αἰτῆσαι δεῖ τοὺς ὀρησκευτικωτάτους Βασιλεῖς, ὥστε τὰ ἐγκαταλείμματα τῶν εἰδώλων τὰ κατὰ πᾶσαν τὴν Ἀφρικὴν, κελεῦσαι παντελῶς ἀνακοπῆναι. Καὶ γὰρ ἐν πολλοῖς τόποις παραπλασίοις καὶ διαφόροις κτήσεσιν ἀκμάζει ἔτι τῆς πλάνης ἢ ἀδικίας, ἵνα παραγγελῶσι καὶ αὐτὰ ἀπαλειφθῆναι, καὶ οἱ ναοὶ αὐτῶν οἱ ἐν τοῖς ἀγροῖς καὶ ἐν ἀποκεκρυμμένοις τόποις, χωρὶς τινος εὐχοσμίας καθεστῶτες, παντὶ τρόπῳ κελευσθῶσι καταστραφῆναι.

Ἑ ρ μ η ν ε ἰ α.

Ἀγκαλιὰ καὶ ὁ νοητὸς Δράκων ἐσακίσθη κατὰ τὴν κεφαλὴν διὰ τῆς ἐνσάρκου οικονομίας, μ' ὅλον τοῦτο πάλιν ἐκίνει τὴν οὐράν. Ἐμειναν γὰρ καὶ μετὰ τὸν πλατυσμὸν τοῦ κηρύγματος εἰς μερικοὺς τόπους εἰδώλων ναοί, ἀλλὰ δὴ καὶ εἰς τοὺς παραπλασίοις τόπους καὶ τσεφλίικ καὶ ἄλλα ἀπόκρυφα μέρη τῆς Ἀφρικῆς. Διὰ τοῦτο ὁ παρὼν Κανὼν διορίζει νὰ γένη ἀναφορὰ πρὸς τοὺς εὐσεβεστάτους Βασιλεῖς, Ὀνώριον δηλ. καὶ μικρὸν Θεοδοσίον, διὰ νὰ προστάξουν νὰ ἀφηνισθοῦν μὲ τελειότητα ὅλα ταῦτα τὰ ἐν τῇ Ἀφρικῇ λείψανα τῶν εἰδώλων, ἀλλὰ καὶ οἱ ναοὶ τούτων, καὶ αὐτοὶ ἀκόμη οἱ μὴ ἔχοντες κένενκ στολισμὸν (4), ἀλλὰ ὄντες ὡσὰν μισοαφανι-

(1) Ἁγιάσματα τῆς Τριάδος καλεῖ ὁ Κανὼν καὶ πάντα μὲν τὰ ἐπὶ τὰ Μυστήρια, κατ' ἐξοχῆς δὲ τρόπον τὸ σῶμα καὶ Αἷμα τοῦ Κυρίου, καθ' ὅτι διὰ τῆς κοινῆς ἐνεργείας τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ὁ ἄρτος καὶ ὁ οἶνος ἁγιαζόμενα μετουσιοῦνται, ὁ μὲν ἄρτος εἰς Σῶμα Χριστοῦ, ὁ δὲ οἶνος εἰς Αἷμα Χριστοῦ. Διὸ καὶ ὁ θεολογικώτατος Μάρκος ὁ Ἐφέσου ὑπεραπολογεῖται διὰ τοὺς Ἱερεῖς ἐκείνους, οἵτινες, ὅταν ἐκοινωνοῦν τοὺς Χριστιανούς, ἔλεγον, λάβετε Πνεῦμα ἅγιον (παρὰ Μελετίου Συρίγου), ἀποδεικνύων ὅτι καλῶς τοῦτο λέγουσιν. Βί γὰρ καὶ τὸ λαμβανόμενον Σῶμα καὶ Αἷμα τοῦ Υἱοῦ ἐστὶ τῆς Λόγου τῆς ὑποστάσεως, καὶ οὐχὶ τοῦ Πατρὸς ἢ τοῦ Πνεύματος· ἀλλ' ἐπειδὴ ἀδιάφετος ἐστὶν ὁ Υἱὸς τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Πνεύματος, τῆς λόγου τῆς οὐσίας καὶ ἐνεργείας, ἀκολουθῶς καὶ οἱ ταῦτα λαμβάνοντες καὶ πνεῦμα λαμβάνουσιν ἅγιον, ἧτοι τὴν κοινὴν χάριν καὶ ἐνέργειαν, τὴν ἐν Πατρὶ θεωρουμένην καὶ Υἱῷ καὶ ἁγίῳ Πνεύματι, ἧτις κατὰ τοὺς θεολόγους πρὸς τὰ ἐκτὸς ἅπαντα τῆς ἁγίας Τριάδος, εἰ καὶ ἡ αὐτὴ ἐστὶ, καὶ ἀδιάφορος. Ἐξαιρέτως ὁμοῦς ἀνατίθεται τῷ ἁγίῳ Πνεύματι κατὰ τὸν Κορίνθιον, καθ' ὅτι αὕτη, εἰ καὶ ἐκ τοῦ Πατρὸς μὲν ὡς ἐκ προκαταρκτικοῦ αἵτιου ὀρμάται, διὰ τοῦ Υἱοῦ δὲ πρὸς εἶναι ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ὁμοῦς αὕτη προφαίνεται καὶ ἀμέ-

σως τῇ Κτίσει μεταδίδεται. Δι' ὃ καὶ τελειοῦν τὰ πάντα τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον λέγεται, κατὰ τοὺς αὐτοὺς θεολόγους, καὶ μάλιστα κατὰ τὸν Θεσσαλονίκης Μέγαν Γρηγόριον.

(2) Τόση μεγάλη ἔνδειαν Κληρικῶν ἦτον εἰς τὴν Ἀφρικὴν, ὥστε ὅπου, καθὼς ἀναγινώσκωμεν εἰς τὰ πρακτικὰ τῆς παρούσης Συνόδου, οὐδὲ ἓνας Διάκονος καὶ ἀγράμματος, εἰς μερικὰς Ἐκκλησίας δὲν εὕρισκετο, πόσω μᾶλλον Πρεσβύτεροι ἢ Ἐπίσκοποι, διὰ τὴν ὅποιαν ἔνδειαν ἐθρήνουν καὶ ἐλυποῦντο καθημερινῶς οἱ Χριστιανοί, καὶ ἀκολουθῶς διὰ τοὺς θρήνους πάλιν αὐτῶν ἐσυγκατέβη οικονομικῶς ἡ Σύνοδος καὶ ἐδέχθη τὰς χειροτονίας τῶν Δονατιστῶν.

(3) Οὗτοι γὰρ ἦσαν ὅπου ἔκαμαν Σύνοδον εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ ἐμπόδισαν τὸ νὰ δέχωνται αἱ χειροτονίαι τῶν Δονατιστῶν, ὡς καὶ ἐν τοῖς πρακτικοῖς τῆς Συνόδου ταύτης δηλοῦται, καὶ ἐν τῷ οζ'. Κανόνι αὐτῆς.

(4) Καὶ ἂν οἱ ἀστόλιστοι ναοὶ τῶν εἰδώλων πρέπει νὰ κατακρημνίζωνται, πόσω μᾶλλον οἱ στολισμὸν ἔχοντες; καὶ ἀρμύζει ἐδῶ ἡ προφητεία τοῦ Ζαχαρίου· «Καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐξολοθρεύσω τὰ ὀνόματα τῶν εἰδώλων ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ οὐκ ἔτι αὐτῶν ἔσται μνησθεῖς.» (ιγ'. 2).